

Mak Aboedi Hoafi Mak ai sürü papimarandi

*Son hundürüra randeimbî ai hoafi
bokamarîhendî
(Matyu 3:1-12; Ruk 3:1-2; 3:15-17; Son 1:19-28)*

¹ Sisas Kraiss Godîndî nîmorîmbo aboedi hoafane nda.

² Hoafi nda boatei tüküme Feyo Godîndî hoafi hoafiyu randeimbî Aisaia ai sürü papimarandi nahurai. God ai yahuya,

“Ro nindou mamî wandî hoafi
bokarîhefembohünda koandîhehinanî ai
sîhamböhünda horombondîfi ñgumbui.

Asu ai anîmbo sîhamböhündambo nafî
dîdîboadondeambui.

³ Nîmî wohî furîkoatereandühî, nindou
mamîndî yasîmondî mîñgiyo
hoafiyowohü yahoya,

‘Adükarîmbohünda nafî nafîndîhehindî.
Ahandî nafî dîboadondîhindî,’ mehu,”
mehu. *Aisaia 40:3*

⁴ Son nindou hundürüra randeimbî-mayu
ranai nîmî wohî furîkoatereandühî tüküfi
nîmorehî nindowenihîmbo Godîndî hoafi
bokarîhendühî yahuya, “Se moaruwai
hohoanîmo hîññgîfe aboedi hohoanîmo
süñgufembo nafuimbohünda hundüründeiani
anîmbo, God ai sîhei moaruwai hohoanîmo
raguanambondeambui,” mehu.

⁵ Ran+yei nindou af+ndi Sudahünd+yei asu Serusarem+hünd+yei ai Son+ndi hoafi h+imbor+imbo mahei. Ai ahei moaruwai hohoan+imo ra weindah+ hoafi+mayeia Son ai Sodan h+imo hundürüm+arandüri.

⁶ Asu Son aiana hoear+ kamer n+nend+nambo nafümbi güde mbura t+tapür+nambo k+ik+h+i+haimarandi. Ahandi sesi ana y+i+t+i+ asu efu hoe ran+yo sesü-m+arandi.

⁷ Son ai nindou ranaheimbo hoafi bokar+hendühi ndare hoafi+yuh+ yahuya, “Nindou ngörü süngu düdümbui ahandi ng+n+ndi ra wandi ng+n+nd+mbo ngasündeamboane. Roana amofe ahandi sufih+ndi wofi ra fufur+fembo nindou aboedi ham+nd+yah+poani.

⁸ Ro s+heimbo hoenambo hundürüh+andüri ar+h+ndi, nga ai an+imbo Yifiafi Aboed+nambo hundürü-ndandürümbui,” mehu.

Son ai Sisas+imbo hundürüm+arüri (Matyu 3:13-17; Ruk 3:21-22)

⁹ Rani-s+imboani Sisas ai Nasaret ngoafi Gariri h+ifi+hü h+n+ng+re haya masünuwamboyu Son ai Sodan h+imo hundürüm+arüri.

¹⁰ Asu n+im+hünou hoe h+n+ng+re haya tüküfi süfu hoeireandane sünü ai bureandühi+yo Yifiafi Aboedi ranai ahambo sowana wupufu nahurai makoso.

¹¹ Hoafi mam+i sünam+beah+ndi tüküfehü yahoya, “Se ana wandi ngusüfo par+hean+neimbi n+imor-anafi. Asu ro s+hamboane ngusüfoambe siaoheandi,” meho.

*Satan ai Sisasimbo moaruwai
hohoanimombiyuwa yahuhaya rari hoeimariri
(Matyu 4:1-11; Ruk 4:1-13)*

¹² Nimehünou Yifiafi Aboedi ai Sisasimbo nini wohi furikoatereandühi koamarihera mahu.

¹³ Ranühi 40 si manüngua Satan ahambo moaruwai hohoanimombiyuwa yahuhaya rari hoeimariri. Sisas ai afoendi ninihondi babidimbo nünguwan asu sünambeahindi nendi ai ahambo mafarhawuri.

*Sisas ai Gariri hifambe piyu haya Godindi hoafi
wataporimbomarandi
(Matyu 4:12-17; Ruk 4:14-15)*

¹⁴ Son ai karabusi-mefiyua asu Sisas ai Garirihü tüküfi, Godindimayo aboedi hoafi ra bokamarihendi.

¹⁵ Ai aboedi hoafi ra wataporimborandühi yahuya, “God ai hoafimayu si ra ndeara tüküfehü asu ahandi nginindi hifandarandi ra ndeara akimi tüküfemboane. Nga se moaruwai hohoanimo ra hiningindihi hehi aboedi hohoanimo süngundihindi,” mehu.

*Sisas ai nindou yimbuyimbu hoafimayua ahandi
süngu mahomo
(Matyu 4:18-22; Ruk 5:1-11)*

¹⁶ Sisas ai kurihoe Gariri himborikimi huhü Saimon Andru apodohombo hoeimareapiri. Ai andüri kurihoeambe mafoarineandi, ai kini wowariyafani rinandeimbi nindou wambo.

¹⁷ Sisas ai ahafanimbo hoafiyupirühi yahuya, “Se mborai wambo süngundinandiri ndinandi,

ranan+imbo ro sihafan+imbo nindou sem+ind+imbo yamund+heap+r+imboyah,” mehu.

¹⁸ Asu ai ni+mehünou andür+ sihene hena ahand+ süngu mahafan+.

¹⁹ Ai ak+dou sühüfi hu Sebedind+ ni+mori+ yimbu, Sems Son apodohombo botambe ni+mar+fan+imbo andür+ d+boadomar+neanda hoeimareap+r+.

²⁰ Sisas ai ahafan+imbo hoaf+mayup+ramboyafan+, ahafand+ af+nd+ Sebedi asu mam+ ratüpur+yomo rundeimbi nindou botambe hi+n+ng+r+neapur+ hena, Sisas+nd+ süngu mahafan+.

Sisas ai nindou mam+nd+ flambeah+nd+ moaruwai nend+ h+haimafoareand+ (Ruk 4:31-37)

²¹ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi bab+d+imbo moan+ ngoaf+imbo ni+mar+ sih+ Kaperneam ngoaf+nambo mah+fomo. Rani-s+imboan+ ai Suda-yei rotu worambe kefuai hafu ni+moreh+ nindowenih+imbo God+nd+ hoaf+ yamund+mareandür+.

²² Ran+yeyi asu ai ahand+ yamund+fe hoaf+ ranahambo hepün+mehind+. Sapo ai moai ah+nümb+ hohoan+mo yamundu rundeimbi nahurai yamundeand+, nga nindou adükar+ ng+n+ndeimb+ nahurai yamund+mareandür+.

²³⁻²⁴ Rani-s+imboan+ nindou mam+ moaruwai nend+ ni+marümb+ mayu ranai Suda-yei rotu worambe ni+marü puküna hoaf+ kar+hoehü yahuya, “Sisas, Nasaret+hünd+, se yohoef+imbo ni+ni nününgufemun+imboyaf+ mas+n+fi? Yi+hoefombo moaruwaimbo-fimun+imbo

safimboyafi? Ro fifir+heanini. Se ana Godindi mbumundi nindou-anafi,” meho.

²⁵ Asu Sisas ai moaruwai nendambo nginindi hoafiyuh+ yahuya, “Se hoafi kikirandifi hawa kosifoao,” mehundoamboyo.

²⁶ Asu moaruwai nendi ranai nindou ranahambo yabadi+ri hin+ng+rer+ mbura hoafi moan+ pukuna kar+hoai haya nindou ranahandi flambeah+ndi makosifoendi.

²⁷ Ran+yo asu mun+guambo n+moreh+ nindowenih+ ranai hepunahinduh+ aheihoar+ simbor+ hoaf+yeih+ seiya, “N+n+moatukun+yo nda yahurai tukumefeyoa? Nindou ndanai simbor+ moatukun+ bogor+ nindou nahurai yamund+mareandi. Asu ai moaruwai nendambo hoaf+mayua ahandi hoaf+ h+mbor+mayeri,” masei.

²⁸ Ran+yo asu Sisas+ndi hoafi ranai n+mehunou mun+guambo h+fi Garirihü ra hoango wak+mareandi.

Sisas ai Pitandi yamon+goam+ndi aboed+mareandi (Matyu 8:14-15; Ruk 4:38-39)

²⁹ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi bab+di+imbo Suda-yei rotu worambeah+ndi tuküyafu houmbo Sems weimbo Son bab+di+imbo Saimon weimbo Andru-yafandi wor+nambo mahomo.

³⁰ Saimon+ndi yamon+goam+ndi ai an+günumbo fond+hü mapowa asu ahandi an+gün+ ranahambo n+mehunou Sisas+imbo hoaf+mehundo.

³¹ Ran+yu Sisas ai hüfu ahandi wat+jarühi kik+h+ramündü bot+mareanda asu an+gün+

ahandi ranai nimehünou makosifoenda asu sesi s'ndimarandi.

*Sisas ai nindou af'ndi aboedimareandüri
(Matyu 8:16-17; Ruk 4:40-41)*

³² Mam'i ran'i nimbambe hüf'ham'ndi hür'im'ndowa nindou ranai nimorehi nindowenihi anğünümb'i asu moaruwai nendeimb'i fufurühümündihündür'i Sisas sowana mafandihindi.

³³⁻³⁴ Muᅅguambo nindou ᅅgoaf'hünd'i ranai hei wor'i Sisas n'imarümb'i ran'i yipuri-kimi bur'mayeia Sisas ai af'ndi nimorehi nindowenihi muᅅguambo mam'karambo anğünümb'i aboed'reandür'i asu moaruwai nendi af'ndi raguanamboreandür'i marandi. Asu moaruwai nendi ranai ahambo fifir'hor'i ran'imboyu ai aheimbo yowan'i ak'idou amboani hoaf'yopoani mehundür'i.

*Sisas ai Garirihü hoahoᅅgu wak'imareand'i
(Ruk 4:42-44)*

³⁵ Sisas ai siambe hondü n'imb'i hoᅅgiri kiaroambe bot'fi haya hu gorügoan'n'i nindou n'imarikoateyohü God'imbo d'd'baŕiyuhü mamaru.

³⁶ Asu Saimon ai ahandi ᅅgunindi babidi Sisas'imbo kokomaruri homo.

³⁷ Ai homo hoeirüwurühi hoaf'yomo-ndowohü yahomoya, "Muᅅguambo nindou ai s'hambo kokor'hün'nühanei," mehomo.

³⁸ Sisas ai ahamumbo hoaf'yupurühi yahuya, "Ngorü ᅅgoafi akimi adaburo ranambo ᅅgefo. Rananimbo ro aheimbo amboani God'ndi hoafi

hoafindahandürí. Ranímboyahí ro nda masínhi,” mehu.

³⁹ Asu Sisas ai munḡu Gariri hífhü hoahoḡḡu wakireandühí, Suda-yei rotu worambe hu, Godíndí hoafí bokaríhendühí asu moaruwai nendambo híhaifoareandürí marandí.

*Sisas ai nindou mamí mímaního masímeimbí aboedímarirí
(Matyu 8:1-4; Ruk 5:12-16)*

⁴⁰ Nindou mamí mímaního masímeimbí ai hu Sisasíndí yirikímí piyu nímarümbó hütí hoafirürühí yahundoya, “Se refembo yifirayafí ana, wandí mímaního masímei ra aboedíndowandírí,” mehundo-amboyu.

⁴¹ Asu Sisas ai ahambo hípoamborirühíyu, ahandí warínambo sündirühí yahundoya, “Refembo samboanahí, ḡḡa se aboedíyafó,” mehu.

⁴² Raníyo masímei ranai nímeḡnou dídikírífoendühíyo asükái nindou ranai aboedímayu.

⁴³⁻⁴⁴ Sisas ai nindoumayu ranahambo ḡḡoafínambo koaríherühí asükaiyu hoafiyundowohü yahundoya, “Se yowaní nindou mamímbo amboaní síhafí fi ranahambo hoafiyopoaní. ḡḡa se ḡḡafí Godímbo síhai-randeimbímbo síhafí fi ra nafuindafíndo. Rananímbo Mosesíndí ahínümbí hoafímayo süḡḡu síhafí fi aboedí tükümeḡeyo ra aheimbo nafuimbohünda Godímbo sesí mbísíhenda-mboane,” mehu.

⁴⁵ ḡḡa asu nindou ranai hu Sisas ai ahambo aboedímarirí ranahambo wataporímbo-maranda asu Sisas ramareandí

hoafi ra munnguambo ngoafi hihimborimayei.
 Ranimboyu Sisas ai nindou
 hoeindi-hindiri-mboyei yahuhaya moai mam
 ngoafi amboani hu. Ai nindou ningo-koateyeih
 manunguyosi, nga asu nindou ranai munnguambo
 hifihundi ahambo sowana hei marihundi.

2

*Sisas ai nindou yiriwar moaruwaimbu
 aboedimariri
 (Matyu 9:1-8; Ruk 5:12-16)*

¹ Yahunümbi si ho hayamboyoane Sisas ai
 asukai Kaperneam ngoafinambo hihirifi mahu.
 Ranayo ai hu worambe amaru hoafi ra
 mahoango.

² Nindou afindi ranai fandambo wori ranai
 tuhüforeandühi moai yipurikimi amboani fondi
 akidou ningo. Ranayo Sisas ai aheimbo Godindi
 hoafi yamundeandürühi mamaru.

³ Yimbu-yimbu nindou ai nindou yiriwar
 moaruwaimbu ra fondiwami foarüwuri mburu
 sowaründümo mahifomo.

⁴ Nindou ranahambo Sisas sowanambo
 semündü hifombo nindou afindiwambo nafi
 gümareandamboyo hafomo woriwami Sisas
 nungu simogodühi hifinambo titirundeimbi
 wori ranambe wangeyanrihou mburumbo
 fondi kameihü masaföarüwuri.

⁵ Ranayu Sisas ai nindou ranahamundi
 anihondümbofe ra hoeireanda mayoa, nindou
 yiriwar moaruwaimbu ranahambo
 hoafiyundowohü yahuya, “Nindou hoarifi,
 shafi moaruwai hohoanimo ranana amboawi
 sambo-anahi,” mehu.

⁶ Asu ahinümbi hohoanimo yamundu rundeimbi bidifiri ranühi mamarimo ranai ahamundihoari ngusüfoambe raru hohoanimoyomondohü yahomoya,

⁷ “Nimboe nindou ndanai hoafi yahurai hoafayua? Ai Godiyupoani yahurai hoafayu. God mami yangiri animbo moaruwai hohoanimo ra amboawi mbüsümbui,” mehomo-ndamboyu.

⁸ Sisas ai nimöhünou ahinümbi hohoanimo yamundu rundeimbi-yomondi hohoanimo ra fifireandi. Raniyu ai hoafiyupurühi yahuya, “Nimboe se ndani moatükuni nda raru hohoanimoemoa?”

⁹ Nini hoafiyo nindou yiriwari moaruwai ndanahambo hoafimbo hiningirouayoa? Ro hoafiyahühi sahiya, ‘Sihafi moaruwai hohoanimo ranahambo amboawi,’ asahiyo asu ‘Botiyafo sihafi fondi sowandifi hawa hafi,’ asahiyo. Nga yimbu ra hoafimbo ro nginindeimb-anahi. Asu yimbu hoafi ra hoafimbo nahanayo hiningirouayo asu nahanayo tinjumbayo? Yibobo ro hoafindahani anihondumbo tükündifemboe.

¹⁰ Nga ro sihamumbo rani-moatükuni ra fifirindundi asahi, Nindou Hondü ai hifi ndanühi moaruwai hohoanimo amboawi yahombo nginindeimbani,” mehu. Raniyo asu Sisas ai nindou yiriwari moaruwaimbü mayu ranahambo hoafiyundowohü yahuya,

¹¹ “Ro sihambo hoafayahanini, botiyafo sihafi fondi sowandifi hawa worinambo hafi,” mehundo-wamboyu.

¹² Nindou afindi mengoro ranahei himboahü

yirɨwarɨ moaruwaimbü mayu ranai nɨmehünou
 botɨfi ahandɨ fondɨ semündü haya mahu.
 Ranɨyo nindou afɨndɨ meŋgoro ranai
 hepünahindühɨ Godɨmbo aboedani sei
 hoafɨyeihɨ, “Moai horombo ro ndahurai
 moatükunɨ hoeirɨhundɨ,” masei.

*Sisas ai Rifaimbo mborai wandɨ süŋgu mehu
 (Matyu 9:9-13; Ruk 5:27-32)*

¹³ Sisas ai asükai hɨhɨrɨfi haya Gariri kurɨhoe
 hɨmborɨ kɨmɨ hüfuane nindou afɨndɨ meŋgoro
 ranai ahandɨ süŋgu tümare hoamboyu asu
 Godɨndɨ hoafɨ yamundɨmareandürɨ.

¹⁴ Ai huhündamboyu Rifai Arfiusɨndɨ nɨmorɨ ai
 ahandɨ takis kakɨ semɨndɨ worambe mamaruwa
 hoeimarirɨ. Ranɨyu Sisas ai hoafɨyundowohü
 yahuya, “Mborai wandɨ süŋgu,”
 mehundo-wamboyu Rifai ai botɨfi haya
 Sisasɨndɨ süŋgu mahu.

¹⁵ Sisas ai ahambo süŋgururü-rundeimbɨ
 babɨdɨmbo Rifaindɨ worambe takis kakɨ
 sowandümo rundeimbɨ nindou-yomo asu
 moaruwai hohoanɨmoyomo rundeimbɨyomo
 ai-babɨdɨmbo nɨmarɨmo masowasümo. Nindou
 yahurai ranai muŋguambo si Sisasɨmbo
 süŋgururü marundɨ.

¹⁶ Farisihündɨ ahɨnübɨ hohoanɨmo
 yamundurundeimbɨ ranai hoeirundane Sisas ai
 takis kakɨ sowandümo rundeimbɨ asu moaruwai
 hohoanɨmoyomo rundeimbɨ nindou babɨdɨmbo
 sesɨ masesu. Ranɨyomo ahambo
 süŋgururü-rundeimbɨmbo düdurüpurühɨ
 yahomoya, “Nɨmboe Sisas ai takis kakɨ
 sowandümo rundeimbɨ asu moaruwai

hohoanimoyomo rundeimbi nindou babidimbo nimarumbo sesi sesü maranda?” mehomo.

¹⁷ Sisas ai raní hoafí ra himboríyu haya ahinümbi hohoanimo fifirundeimbi ranahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Nindou angüni-koate ana moai dokta sowanambo hei rihündi, nga angüneimbi anei hei arihündi. Mamí yahuraiane ro makosahí nda mbumundi nindou anefí seimbi nindou ranaheimbo mborai yahombo-yahípoani, nga nindou moaruwai hohoanimoyei rihündeimbi seirihündeimbi ranaheimbo mborai yahomboyahí,” mehu.

*Sisas ai sesi wehísaombo hoafí
yamundímareandi
(Matyu 9:14-17; Ruk 5:33-39)*

¹⁸ Sonimbo süngururü-rundeimbi asu Farisi-yomondi süngurundeimbi ai mamimbo sesi wehimemo. Raníyo asu nindou bidifiri ai homo Sisasimbo düdurüwurühi yahomoya, “Nimboe Sonimbo süngururü-rundeimbi asu Farisi-yomondi süngurundeimbi ai sesi wehísaoyomo arundi, nga asu síhafí sünguruníni rundeimbi ana moai sesi wehíyomo rundi?” mehomo-ndamboyu.

¹⁹ Asu Sisas ai yare hoafiyupurühi yahuya, “Nindou mamí nímrehi semíndimbo síhi ai babidimbo nünguambe ra sesi wehímandeiyó? Nindou nímrehi semíndimbomayu ranai ai-babidimbo nünguambe ana ngírí sesi wehíndei.

²⁰ Nga süngunambo nindou ranahambo ndowarüdümo ngomondani ai-babidimbo

nɪŋgokoate-ayuumbe anɪmbo sesi
wehɪndeimboyei.

²¹ Nindou mamɪ aiamboanɪ moai hoearɪ
goesürɪ sɪmborɪ semündü haya wamɪndafɪ
ŋgɪsɪharɪ hoearɪ fihɪ pare kakɪyu randɪ.
Rawareandɪ ana, boboe-ndandanɪ asu hoearɪ
goesürɪ sɪmborɪ ranai akɪdou yangɪrɪ yagodɪ
mbunda ŋgɪsɪharɪ hoearɪ ra hirɪndeamboe.
Hoearɪ goesürɪ sɪmborɪ rananai wamɪndafɪ ra
hirɪndeandanɪ asu ambe afɪndɪ nɪŋgomboe.

²² Asu nindou ŋgorü ai sɪmborɪ wain hoe ra
wamɪndafɪ wain hoe nɪnɪhondɪ hoearɪ hɪpɪrɪ
ranambe ŋgɪrɪ kandeandɪ. Rawareandɪ ana,
hɪpɪrɪ ranai borɪndɪfeihü wain hoe ranai
keboemboe. Nga sɪmborɪ wain hoe ana hɪpɪrɪ
sɪmborɪ ambe femboane,” mehu.

*Moanɪ nɪmarɪmbo sihɪ ratüpurɪkoatembo hoafɪ
(Matyu 12:1-8; Ruk 6:1-5)*

²³ Mamɪ ŋgoafɪmbo nɪmarɪmbo sihɪ Sisas ai
ahambo süŋgururü-rundeimbɪ babɪdɪmbo wit
nümbürɪ mbusümo mahomo. Ranɪyo ahambo
süŋgururü-rundeimbɪ ai wit ahurɪ bɪdɪfɪrɪ
hürɪmaründümo.

²⁴ Asu Farisihündɪ ai Sisasɪmbo düdurüwurühɪ
yahomoya, “Nɪmboe sɪhambo süŋgurunɪnɪ
rundeimbɪ ai moanɪ nɪmarɪmbo sihɪ ahɪnümbɪ
ra rawarunda?” mehomondamboyu.

²⁵ Asu Sisas ai sɪmborɪ hoafɪyupurühɪ yahuya,
“Awi se Defit ai ahandɪ wandafɪ mamɪ
babɪdɪmbo sesiakoate wembomboyomondühɪ
ramareandɪ ra hoeirundai wanɪyo?”

²⁶ Sapo Abaiatar ai Godɪmbo sesi
sɪhairandei-mbɪmbofi nɪmaruambe Defit ai

Godindî ser worambe kefuai hüfu bret Godimbo masihoundî ra masesu. Bret ranana Godimbo sesi sihou-rundeimbi yangirane sowasümo arundi. Nga Defit ai sesühi ahandi wandafi mamimbo bidifiri masagapuri ra moai fifirundiyo?”

²⁷⁻²⁸ Sisas ai asukai Farisimbo hoafiyupurühi yahuya, “Moani nimarimbo si ranahambo fehefemboyoponi God ai nindou nafimarandi. Nga moani nimarimbo si ranai nindoumbo mbifartheirambo yahuhayamboyu nafimarandi,” mehu.

3

Sisas ai nindou watinari moaruwaimbü aboedimariri (Matyu 12:9-14; Ruk 6:6-11)

¹ Asukai ngörü-simboani Sisas ai Suda-yafe rotu worambe kefuai hüfuane nindou watinari moaruwaimbü ai ranühi mamaru.

² Ranïyo nindou bidifiri ai Sisasimbo himboari safühi marüwuri moani nimarimbo sihi nindou watinari moaruwaimbü ra aboedindira papihofindihuri yahomo houmbo.

³ Sisas ai nindou watinari moaruwaimbümayu ranahambo hoafiyundowohü yahuya, “Botïyafö ndühi sühüfanï munquambo hoeimbirihinini,” mehu.

⁴ Ranïyu Sisas ai düdureandürühiya, “Nini-moatükunïyo moani nimarimbo sihi refembo ahinümbi ra aboedayo, aboedi moatükunï refemboyoy moaruwai moatükunï refemboyoy? Nindou hifokoefemboyoy asu nindou

aboedambofemboyo?” mehu. Nga ai moai simbori ahambo akidou amboani hoafiyomo.

⁵ Sisas ai nindou ranahamumbo hūbudurapurī wakireapurane asu ahamundi ngusūfoambe ranai tapīhamīmayo-wamboyu hīhīfī-hīhīfī-koatemayu. Ranīyu asu nindou watīṅarī moaruwaimbū ranahambo hoafiyundowohū yahuya, “Sīhafī watīṅarī ṅurīhao,” mehua ṅurīmarīhenda aboedi tūkūmefeyo.

⁶ Ranīyo Farisi nindoumemo ranai worī ra hīnīṅgīru houmbo homo Herotīndī nindou babīdī Sisasimbo hīfokoefimbo hoafī fīmarūdūmo.

*Nindou afīndī ranai Sisasimbo süṅumarīhorī
(Ruk 6:17-19)*

⁷ Sisas ai ahambo süṅgururū-rundeimbi babīdīmbo Gariri kurīhoenambo mahomonda asu nindou afīndī ranai ahamumbo süṅgu-marīhūpurī hei.

⁸ Sisas ai nindou yamunde asu aboedire arandī hoafī ra hīmborīyei hehi, nindou afīndī Gariri, Sudia, Serusarem, Idomia, hīfī Sodan hoekīmī adaburo, Tair asu Saidon ṅgoafī ranīhündī ranai Sisas sowana mafandīhindī.

⁹ Sisas ai nindou afīndī ra hoeireanda mayowamboyu ahambo süṅgurururū-rundeimbimbo hoafīyupurūhī yahuya, “Nindou afīndane ṅgoro, nga se bot ṅgorū sowandūmo sīfomo, nga afīndī afīndīndeihi wambo hoe hohoeanī nīnendī-hündürīmboyei,” mehupurī.

10 Sisas ai horombo nindou afɪndɪ
 aboedɪmareandürɪ ranɪmboyei angünümbɪ
 nindou afɪndɪ ranai Sisasɪmbo sündɪfimbo
 sɪmborɪ nɪnendürɪmayei hei.

11 Asu moaruwai nendɪ ranai Sisasɪmbo
 hoeirɪhoranɪ mayoa ahandɪ wagabe pɪyei
 nɪmareimbo puküna hoafɪ karɪhehindühɪ seiya,
 “Seana Godɪndɪ nɪmor-anafɪ,” masei.

12 Nga Sisas ai aheimbo nüḡgunahurai
 nindoyu yaho fɪfɪrɪfe hoafɪmbo yowanɪ
 mehündürɪ.

*Sisas ai ahandɪ hoafɪ semɪndɪ horambo nindou 12
 kafoare hɪnɪḡḡmareapurɪ
 (Matyu 10:1-4; Ruk 6:12-16)*

13 Ai hafu hɪfɪ wafuwamɪ nɪmarümbö nindou
 dɪdeyomo ai hohoanɪmo-yupureimbɪ
 ahamumbo hoafɪmayua ahambo sowana
 mahafomo.

14-15 Sisas ai nindou 12 sepurɪmündɪ
 hɪnɪḡḡreapurɪ haya hoafɪ sowandümo
 homo-rundeimbɪ anemo yahu kamafoareapurɪ.
 Nindou ranai Sisas babɪdɪmbo nɪḡgombö ai
 koarɪhefepura ho Godɪndɪ hoafɪ bokarɪhefehü
 asu moaruwai nendɪ hɪhaifoefembo ḡḡnɪndɪ
 masagapurɪ.

16 Sisas ai nindou 12 ndanahamumbo
 masepurɪmündu: Saimon, asu Sisas ai ḡgorü
 ndürɪ Pita kamafoarirɪ.

17 Sems, Son Sebedindɪ nɪmorɪ. Sisas ai
 ahafanɪmbo Boanerges anafanɪ yahu
 dükamareapurɪ. Ahandɪ nɪmɪndɪ ra
 nɪmoamondɪ hoafɪ nahurai nindouane.

18-19 Andru, Firip, Bartoromyu, Matyu, Tomas, Sems, Arfius+ndi n+imori, Tadius, Saimon Serot* s+rambeah+ndiyu asu Sudas Iskariot Sisas+imbo ahandi hürütümbi-yomondi war+hümariri.

Sisas ai Bersebur kapeihü ratüpurayu masei (Matyu 12:24-32; Ruk 11:14-23; 12:10)

²⁰ Sisas ai wor+nambo huan+ asukai nindou af+ndi ranai hei wor+ gümar+hor+. Ran+imboyu ai ahambo süngururü-rundeimbi bab+d+imbo sesi sesi-koatememo.

²¹ Sisas+ndi fik+m+n+ndi ai ran+ hoafi ra himbor+yei hehi ahambo fihimünd+imbo mahei. Sapo ai hohoan+moyeih+ya, ai wunünümbi-yuhümbei sei hehi.

²² Nga Serusarem+hündi ah+nümbi hohoan+imo yamundu-rundeimbi ai han+imo hoafi+yomondüh+ya, “Ahandi flambe Bersebur mbamarü. Aiana moaruwai nend+yei bogor+ Bersebur ahandi ng+n+ndi-namboane moaruwai nend+ nindouyei flambeah+ndi hefoare arandi,” mehomo.

²³ Sisas ai nindou ranaheimbo hoafi+yundüra ak+im+ maheia kafeefe hoafi hoafi+yundürüh+ yahuya, “Satan ai nüngunde Satan+imbo hemoabodira?”

²⁴ Asu mam+ hifi+hündi ai yi+bobore haya yifiarayo ana, ran+ hifi+hündi ranai ng+r+ aboed+ n+mandei.

²⁵ Asu mam+ worambeah+ndi ai yi+bobor+hi hehi yifiaraye ana, ai ng+r+ aboed+ n+mandei.

* **3:18-19:** Serot ai Rom hoarehi n+mar+imbo moei yahomo-ndeimbanemo.

²⁶ Asu Satan ai yifiarimbo yahuhaya ahandi nendi ranai yiboboareandi ana, ngiri nginindi niŋgo, nga ai raniwami randihi moendi-ndeimboyei.

²⁷ Ngiri nindou ngorü ai nginindi nindoundi worambe ngu napo hühbühünindu. Sapo nindou ranai hühbühünimbo hohoanimoayu ana, nginindi nindou ranahambo wofinambo hüpütüpondiherü mbundambo animbo asu ahandi napo muŋgu ra fufundamündümbui.

²⁸ Ro siheimbo anihondümbö-anahi hoafehandiri, nindou ai Godimbo moaruwai hoafaye ane asu moaruwai hohoanimoaye ane ra amboawi mbüsümbui.

²⁹ Nga nindou ngorü ai Yifiafi Aboedimbo moaruwai hoafayu ana, God ai ngiri amboawi mbüsu, hapondani-ane asu süngunamboane. Nga moaruwai hohoanimo ranai ahambo-so koadürümbo koadürümbo yagodimboe.”

³⁰ Sisas ai rani hoafi hoafimayu ra sapo ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi ai ahamboya, ‘Moaruwai nendi ahandi fiambe nimarimboane,’ mehomo-ndamboyu ra-mehu.

*Sisasindi fikiminindi
(Matyu 12:46-50; Ruk 8:19-21)*

³¹ Rani-simboani Sisasindi hondi asu akohoandi ai ahambo fihambo tükümehind. Ai moanambühi nimboeimbo aheimbo sowana hombo hoafimbo nindou mam koamarhehori.

³² Nindou afindi ranai Sisasimbo wakirihori nimoreimbo hoafiyahündowohü seiya, “Sihafi amondi aborüdi ai sihambo weindani niboadei hifandarihünini,” masei-amboyu.

³³ Asu Sisas ai sɨmborɨ hoafɨyundürühi yahuya, “Dɨdɨyei wandɨ me asu akohoanda?”

³⁴ Nindou wakɨrɨhi mamarei ranaheimbo hübudurandürɨ wakɨrerühi yahuya, “Ndananei wandɨ me asu akohoand-aye.

³⁵ Wandɨ me, akohoandɨ asu rehɨhoandɨ ana nindou dɨdɨyei Godɨndɨ hohoanɨmo süngurɨhindeimbɨ rananei,” mehu.

4

Sesi ahurɨ nümbürambe bubufoefembo kafeefe hoafɨ

(Matyu 13:1-9; Ruk 8:4-8)

¹ Sisas ai asükai Gariri kurɨhoe kɨmɨ nindou yamundɨfe ratüpuri ra botɨmareandɨ. Nindou afɨndɨ ranai ahandɨ hoafɨ hɨmborɨmbo mafandeanda botambe farɨfi hoe hanɨgɨfo-wamɨ mamaru. Asu nindou ranai gudianɨ hoe kɨmɨ mamarei.

²⁻³ Sisas ai aheimbo kafeefe hoafɨnambo yamundeandürühi yahuya, “Nindou mamɨ ai nümbürambe hu sesi ahurɨ bubumarandɨ.

⁴ Ai hu sesi ahurɨ ra buburandane bɨdɨfɨrɨ ai nafɨnɨ pütapɨmayoa ndu ai tüküyahi masahüsi.

⁵ Bɨdɨfɨrɨ nɨmoei yahafɨ safambe hɨfɨ akɨdou yangɨrɨ nɨngowambe pütapɨmayo. Hɨfɨ ra ragu hanɨkoate-wambo ahurɨ ranai nɨmai tütükɨmayo.

⁶ Nga asu hüfɨhamɨndɨ ai pɨyowohüyo ahurɨ hapoadümbö maforo ra sore soremarandɨ. Sapo ahasɨharɨ ranai hɨfambe ragu hanɨkoate-wambo asu munɨgu yapataparɨmayo.

⁷ Asu b̄idifir̄i ahur̄i ranai t̄ihoar̄i t̄ihoar̄umbi wof̄i ranambe p̄utap̄imayoa gabudand̄uh̄i his̄ikoatemayo.

⁸ Asu ahur̄i b̄idifir̄i ai h̄ifi aboedambe saf̄i p̄utap̄iyowoh̄ü h̄is̄imayo. Nim̄ind̄i mam̄i ranahandambo b̄idifir̄i ai 100 h̄is̄iyo, asu b̄idifir̄i ai 60 h̄is̄iyo, asu b̄idifir̄i ai 30 h̄is̄iyo,” mehu

⁹ Hoaf̄i moend̄ifembo yahumbo Sisas ai hoaf̄iyund̄ür̄uh̄i yahuya, “Nindou ai h̄imbo-ambeimb̄ind̄uh̄i ana, hoaf̄i nda h̄imbor̄imbiyu-wamboane,” mehu.

*Sisas ai nimboe kafeefe hoaf̄inambo
watapor̄imbomarand̄i
(Matyu 13:10-17; Ruk 8:9-10)*

¹⁰ Süngunambo nindou af̄ind̄i ranai buk̄ürefoendane Sisas yanḡir̄i mamaruwa ahand̄i süngurur̄ü-rundeimb̄i 12-yomo asu nindou ahambo süngur̄ihor̄i-r̄ih̄ündeimb̄i ai kafeefe hoaf̄i ranahambo d̄üdumehind̄i.

¹¹ Asu Sisas ai s̄imbor̄i hoaf̄iyund̄ür̄uh̄i yahuya, “God nḡ+n̄ind̄i h̄ifandarand̄i ranahand̄i d̄ibo hoaf̄i nim̄ind̄i ra se fifir̄ifembo-h̄ünda God ai masagad̄ür̄i, nga nindou weindan̄i man̄iboadei ranaheimbo ana kafeefe hoaf̄i yanḡir̄iyo hoaf̄imayu.

¹² Ran̄imboane,
Ai af̄ind̄imbo h̄imboar̄i pap̄indeimboyei,
 nga ai nḡir̄i tür̄üboad̄ihi fifir̄ind̄ihind̄i.
Ai af̄ind̄i hoaf̄i h̄imbor̄indeimboyei,
 nga ahand̄i nim̄ind̄i nḡir̄i fifir̄ind̄ihind̄i.
Ran̄imbo-an̄imbo ai wambo sowana as̄ukai
 h̄ih̄r̄indahi d̄ideiyan̄i

God ai ahei moaruwai hohoanimo ra
 amboawi mbüsümbui,” *Aisaia 6:9-10*
 mehu.

*Sisas ai sesi ahuri ranahandi n+mind+ f+fire
 hoaf+mayu*

(Matyu 13:18-23; Ruk 8:11-15)

¹³ Sisas ai ahamumbo hoaf+yupurühi yahuya,
 “Awi se kafoefe hoaf+ ranahandi n+mind+ ra
 moai f+firund+yo? Asu refeana b+id+firi amuri
 kafoefe hoaf+ ra nüngundu f+iri-mandunda?

¹⁴ Nindouyei mbusümo God+ndi hoaf+
 watapor+amboayo ana, sapo nindou sesi ahuri
 nübürambe bubofoareandi nahuraiane.

¹⁵ Hoaf+ naf+ni p+rayo ana, sapo nindou
 God+ndi hoaf+ h+mbor+yeihanei, nga Satan ai
 n+imehünou hoaf+ ra nindouyei mbusümon+ndi
 semündü raganambo-reandühani.

¹⁶ B+id+firi sesi ahuri n+moei yahaf+safambe
 pütap+mayo nahuraiane. Ai God+ndi hoaf+ ra
 h+mbor+yei hehi n+imehünou sem+nd+ambo
 h+hifi-h+hifi+yeih+anei.

¹⁷ Nga ai moai hoaf+ ra ndor+hi sahümündia
 ahei ngusüfoambe ragu ng+n+ndi n+maro, nga ai
 moani ak+idou yang+ri ng+n+ndi n+mboeih+ anei.
 Ai God+ndi hoaf+ h+mbor+yei masahümündi
 ranahambo refe hoeifembo nindou ngorü ai
 t+iri+fo sehindani n+imehünou
 h+n+ng+ri+hindühi+anei.

¹⁸⁻¹⁹ B+id+firi ai sesi ahuri t+hoari-t+hoarümb+
 wohambe pütap+mayo nahuraiane. Nindou
 ranai hoaf+ h+mbor+yeihaneisi, nga ai h+f+ndi
 moatükun+ambo af+ndi hohoan+moyeih+ napo
 af+ndi sem+nd+ambo ngusüfo par+hindühi

Godindî hoafi ranahambo gabudifoareanda asu ahurî ranai ngîrî hisindo.

²⁰ Asu sesi ahurî hîfî aboedambe bubumayoa aboedî tükefeyo ranana sapo nindou düdi ai hoafi himboriyu haya fifireandühi tümafoareandî nahuraiane. Raniyo bîdîfirî ai hisî aboedî hisiyowohü bîdîfirî ai 100 hisîyo, bîdîfirî ai 60 hisîyo, asu bîdîfirî ai 30 hisîyo marandî,” mehu.

*Sisas ai moaruwai nendî hemafoareandî
(Ruk 8:16-18)*

²¹ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbimbo hoafiyupurühi yahuya, “Awi nindou ai ram hai wambürî asu fondî hoarehî dîbonapîmandîhiyo? Wanî, nga ram ra fondîwamî nîmoamo ane nindîhi arîhündî.

²² Muᅅguambo moatükunî haponda dîbombo eᅅgoro ra süngunambo ana weindahî tükündîfemboe. Asu nîne-moatükunî gabudîhi masîhehindî ra süngunambo ana weindahî yagodomboe.

²³ Nindou ai himboambeimbîndühi ana, hoafi nda himborîmbiyu-wamboane,” mehu.

²⁴ Asükai hoafiyupurühi yahuya, “Hoafi himborayomo ra se wudîpoapondou hohoanîmondîmo. Se nindoumbo yimbuarîhindürî ranî simogodühi anîmbo God ai sîheimbo yimbundearühî asu ᅅgorü bîdîfirî pandeambui.

²⁵ Nindou düdi ai bîdîfirî moatükuneimbayou ana, God ai asükai bîdîfirî dagadombui. Nga nindou düdi ranî-koateayu ana, nîne akîdou

ahandi warambeahindi ra ndemündü raguanambo-ndeambui,” mehu.

Sisas ai sesi ahuri tükefeyo kafoefe hoafi hoafimayu

²⁶ Sisas ai asükai hoafiyuh+ yahuya, “God nginindi hifandarandi ranana nindou sesi ahuri nümbürambe bubofoareandi nahuraiane.

²⁷ Nindou ranani apuwanıyo asu yangrı+ ahandi ratüpurı ratüpurıyuwanıyo nımbokoanı sırühi sesi ahuri adükarı tükefeyo ra ai moai fıfıreandi.

²⁸ Hıfı yangırane sesi ahuri ra rareanda adükarı tüküfehü hısiyo arandi. Ai moai fıfıreandi nüngureambombai weangurüh+ emüdü boatei tükündife mbunda mbıro ahuri tükündıfihü anımbıo ranambe hısi tükündıfemboe.

²⁹ Hısi ranai ho nginındıyowa nümbürı aharambürı ranai yımungure-mındımboyo sımbıoanı yımunguramüdü arandi,” mehu.

Sisas ai hoarı akıdouhündı adükarı tüküfembo kafoefe hoafi hoafimayu (Matyu 13:31-32; Ruk 13:18-19)

³⁰ Sisas ai asükai hoafiyuh+ yahuya, “Sıhırı God nginindi hifandarandi ranahambo nüngunahuraiane mambısefa? Ranahambo hoafımbıo nını-kafoefe hoafınambo hoafımandefa?

³¹ God nginindi hifandarandi ranana hambomo hoarı nahurai akıdou ahandı ndürı mastet hoarı hıfı kararowandı nahuraiane.

³² Nga hıfefeyo ana, tıkoanı nahurai tüküfe haya adükarı hamındı amurı

nümbürambeahindî sesi ranahambo
 ngasündeandühane. Ranane afindî düdüdü
 papîre haya niŋgowani, ndu ai hei ranîwami
 ngîsîharühî ŋgeramborühî arîhündî,” mehu.

*Sisas ai kafoefe hoafînambo hoafîmayu
 ranahandî niŋindî
 (Matyu 13:34-35)*

³³ Sisas ai niŋmorehî nindowenihi afindî
 ranaheimbo kafoefe hoafî afindî
 wataporîmbomarandî ahei hohoaniŋmo ra
 siŋmogodühi.

³⁴ Ai ranaheimbo kafoefe hoafînambo yaŋgîrî
 wataporîmborandürî marandî. Nga ahambo
 süŋgururü-rundeimbi aiyaŋgîrî niŋmarîmondani
 ana, hoafî ranahandî niŋindî ra
 yamundeapuri-marandî.

*Sisas ai hoewerî hoafîmayua afurîmareandî
 (Matyu 8:23-27; Ruk 8:22-25)*

³⁵ Mamî ranî niŋmbambe ahambo
 süŋgururü-rundeimbiŋmo yahuya, “Siŋhîrî Gariri
 kurîhoe ra ŋgorü-goanîni ŋgefomboane,”
 mehupuri.

³⁶ Ranîyo niŋmorehî nindowenihi afindî ra
 raru hiŋiŋgîrîwuri houmbo bot Sisas mamaru
 ranambe fareafu houmbo sowaründümo
 mahomo. Asu bot biŋdîfirî amurî ranai amboani
 ai-babiŋdîmbo maho.

³⁷ Ai hiŋfomondane, Gariri kurîhoe ranambe
 ŋgîniŋindî hamindî werî ranai tükümeŋeyo.
 Ranîyo hoe ranai hafo kaifoairandühi
 tükühefembo yaŋgîrîmayo.

³⁸ Asu Sisas ai daboarani pirowami mbiro
 nande haya apuane, ahambo

süŋgururü-rundeimbi ai yangiri ruwurühi yahomoya, “Nindou Yamundo-randeimbi, sihiri yifiŋbo yangirayefi ranahambo awi se moai hohoanimoyafiyoy?” mehomondamboyu.

³⁹ Sisas ai botifi hoe asu weri ranahafembo ŋginindi hoafiyupirühi yahuya, “Rühüsafi kikiŋdandife,” mehua hoafi niŋgowambe kikumandühiyo hoe asu weri ai afure pimareandi.

⁴⁰ Sisas ai ahambo süŋgururü-rundeimbiŋbo hoafiyupurühi yahuya, “Nimboe se yihimboayomoa? Awi se anihondümbefe-koate-wamboyo?” mehu.

⁴¹ Ahambo süŋgururü-rundeimbi ai ahamundihoari simbori ndüwuriyomondühi yahomoya, “Nindou nda nüŋgunahurai nindouyua? Moani hoe afindi-afindimayo asu weri ranai ahandi hoafi himboryafehü afurimarineandi,” mehomo.

5

*Nindou mamindi fiambeahindi Sisas ai moaruwai nendi hemafoareandi
(Matyu 8:28-34; Ruk 8:26-39)*

¹ Sisas ai ahambo süŋgururü-rundeimbi babidimbo Gariri kurihoe ra botambe barhoemo houmbo Gerasa-yafe hifambe mahomo.

² Sisas ai bot hiniŋgire haya kusifuendaniyo, nindou mamihandi fiambe moaruwai nendi nimareimbi ai yifi sihehi rihundeimbi honguambeahindi hu ahamboso tükümeŋfiyu.

³ Nindou ranai ana yifî sihehi riñhundeimbi honguambe-ani apu arandi. Ranane ngiri ahambo seninambo amboani yiriwari huputu-ndurindumo.

⁴ Nindou ranahambo afindimbo seninambo yiriwari huputupuri-horimindei marihundi, nga sen ra gurihaimarandi. Ai nginandi hamindi-wambo nindou ngoru ai-amboani moai ahambo kikihirumundu.

⁵ Nimbokeani asu siruhi nindou ranai yifî sihehi riñhundeimbi nimoei-ambe asu hifi wafu ranambe hoahoangura-marandi.

⁶ Sisas ai hapoadumbo anguni huambe nindou-mayu ranai hoeiriri haya pipiyu hu ahandi wagabe yiri yimbu pusire mamaru.

⁷ Nindou ranai pukuna hoafi karihoehu yahuya, “Sisas, se-ana God Nimmoamo Hondü ahandi nimori anafi, se wambo nini nunungu-fendirimboyafa? Ro sihambo duuarheanini, Se Godimbo dabarindafoandühi ngiri sihambo nini-moatükuni randiheandi mbisafi,” mehu.

⁸ Ramehu ra sapo Sisas ai hoafiyuhiya, “Moaruwai nendi se nindou ranahandi fiambeahindi kosifoa,” mehu ranimboyo.

⁹ Asu Sisas ai dudureandühi yahuya, “Sihafi nduri nine?” mehuamboyo. Asu moaruwai nendi ranai yahoya, “Wandi nduri ana amiane. Sapo ro ana afindi sirihund-anehi,” meho.

¹⁰ Moaruwai nendi ranai rani hifihundi yowani yihofimbo hefoefemuni-poani yaho haya Sisasimbo huti hoafimariri.

¹¹ Rani fikimi hifi wafuambe moatei afindi ranai sesi sahüsihi buriyei wakimarihindi.

12 Raniyo moaruwai nendi ranai Sisasimbo hūti hoafiyeihī seiya, “Se yihoefimbo koandi-hawamuna moatei akimī nda burayei ahei fiambendahumboane,” masei.

13 Raniyo Sisas ai hininḡi-mareandūra rasūḡumehindi. Moaruwai nendi ranai nindoundi fiambeahindi kosifoehi hehi moatei akimī burimayei ahei fiambemehindi. Raniyo 2,000 moatei ranai hiripini piyei hehi gūgūriyei hanimbo kurihoeambe hoe karihūsi hehi yifisafi-mayei.

14 Nindou moatei hifandimarundi ranai fefou houmbo homo adūkari ḡoafiyō asu akidou ḡoafi adaburo raniyo ra wataporimbomarundi. Raniyo ranühündambo nimorehi nindowenihī ranai nine-moatükuniyo moateimbo tükūmefeyo ra hoEIFEMBO mahei.

15 Ai hei Sisasimboso tükūyahi hoeirhindane nindou horombo ahandi fiambe moaruwai nendi afindi nimateimbi-mayu ranahambo hoeimarihori. Ai asūkai aboedi hohoanimo fifire hohoanimoyuhūmbo hoeari gūde haya mamaruwa hoeirihori hehi yihimbomarihori.

16 Nine-moatükuni Sisas ramareandi hoEIFEMBO mahei ranai asūkai hihiriyahi hei nindou horombo moaruwai nendi nimateimbi-mayu asu moatei ranahambo amboani wataporimbo-marihūndi.

17 Raniyo nimorehi nindowenihī ranai rani hoafi ra himboriyei hehi Sisasimbo rani hifihūndi ḡgorū-goanini hombo hūti hoafimarihori.

18 Asu Sisas ai botambe mafarifiyuwamboyo nindou horombo moaruwai nendi nimateia

hefoareandeimbi mayu ranai aidibo hombo hüti hoafimayu.

¹⁹ Nga asu Sisas ai ahambo moai yini yahundo. Ai hoafiyundowohü yahuya, “Se sihafı worınambo ngafı fikimınındımbo Adükari ai sihafı fimbo hıpoambo-reanıñühi ramareanıñi ranahambo wataporımbondandı,” mehu.

²⁰ Ranıyo nındou ranai hu Dekaporis hıfıhü ahandı fimbo wataporımbomarañda nımorehi nındowenihı afındı ranai mahepünahındı.

Sisas ai nımorehi nımorı yıfıhündı botıre asu nımorehi angünümbı aboedımareandı (Matyu 9:18-26; Ruk 8:40-56)

²¹ Sisas ai Gariri kurıhoe ra botambe farıfi haya ngorü goanıñi huane nındou afındı ranai ahandı hoafı hımborımbo mafandeandı.

²² Ranıyo Suda-yei rotu worı hıfandıra randeimbi, ahandı ndürı Sairus, ai mahu. Ai hu Sisasımbı hoeirirühi ahandı yırıkımı yırı yımbu pusıre mamaru.

²³ Ai Sisasımbı hüti hoafıyundo hoanguhü yahuya, “Wandı nımorehi nımorı ai yıfımbı yangırane, nga se dıdıfı warı nandowandı anımbı aboedımbeyo-wamboane,” mehundo-amboyu.

²⁴ Asu Sisas ai aidıbo mahua nımorehi nındowenihı afındı ranai ahandı süngu mahei. Ranıyo ahandı fikımı gugureandıñi nıñendi-marıhorı.

²⁵ Asu nındou gugurımareandı ranambe nımorehi mamı 12 hımbanıñi-feımbımbı amoamo watıkoafıra-marandı.

26 Raniyo nimorehi ranai dokta hoiefepurimbo ahambo fehefembo-hünda ahandi kakafi andi saimarandi. Asu dokta ranai moai ahambo farthoemondandi aboedi tukufeyo, nga wani.

27 Nimorehi ranai Sisasindi hoafi ra himboriyo haya ho nindou andi ranahei mbusumo maningo. Raniyo ai Sisasindi daboadari ho ahandi hoandari hoeari ra sundimareandi.

28 Ai ahandihoari yare hohoanimo-yowohu yahoya, “Ro ahandi hoeari yangiri amboandi sundartheandi ra aboedindamboyah,” meho.

29 Ramare-andamboyo nimehunu amoamo watikoafimarandi-mayo ra kikiraminduhü asu ahandi fiambe anguni ranai aboedimayoa fifirimareandi.

30 Asu Sisas ai ahandi fiambeahindi nginindi makosifoenda fifiye haya hihirifi dudurearühi yahuya, “Düdi wandi hoearühi sundimareanda?” mehu.

31 Ahambo süngururü-rundeimbi ai hoafiyomondühi yahomoya, “Nindou andi engoro ra hoearowandane asu düdi sundimareandi safi hawambo düduwefoanda?” mehomo.

32 Nga awi Sisas ai düdi ahandi hoeari fihü sundimareandi ra fifirindihea yahu haya kokomara hu.

33 Nimorehi ranai ahambo rani-moatükuni tükumefeyo ra fifiye haya yihmboyohü hihamindari-mayo. Raniyo ho Sisasindi yirikimi yimindhona nimarimbo munguambo moatükuni ahambo tükumefeyo ra

wataporimbomarandi.

³⁴ Sisas ai nimorehi ranahambo hoafiyundowohü yahuya, “Nimori akidou, se anihondumbo-arowandi ranimbohünda seana asukai aboedanafi. Sihafi angüni aboedimefeyo ranimbohünda se ngusüfo afurindo kundo hawa ngafi,” mehu.

³⁵ Sisas ai wataporimborandühi nunguambe nindou bidifiri ai Suda-yafe rotu hifandi randeimbindi worambeahindi sinimo hoafiyomondühi yahomoya, “Sihafi nimorehi nimori yifimayo. Nga nindou yamunde randeimbimbo tñirifo segodopoani,” mehomo.

³⁶ Asu Sisas ai moai ahamundi hoafi ranahambo hihimboriyu. Ai Suda-yafe rotu hifandirandeimbi ranahambo yahundoya, “Yowan, yihimbo-yopoani, nga se moani Godimbo anihondumbo-ndowandi,” mehu.

³⁷ Sisas ai nindou ranaheimbo ai-babidimbo hombo yowan yahu hiningirerü haya, Pita, Sems, Son, asu ahandi akidi Sems ahamumbo yangiri süngureapuri haya mahu.

³⁸ Ai homo Suda-yafe rotu bogorindi worikimi tüküyafundühi Sisas ai hoeireandane arani hoafi afindi afindi-mayei.

³⁹ Ai worambe farifi hafu hoafiyundürühi yahuya, “Nimboe se arani hoafi afindi-afindayeia? Nimori ndanana yifiyopoani, nga moani apomboane,” mehuamboyei.

⁴⁰ Asu nindou ranai ahambo tikifinambo-mariori. Ai aheimbo rani worambeahindi hihaifoarearü mbura, nimori ranahandi hondafindiyafe asu ahandi

süŋgururü-rundeimbimemo aheimbo yangirî semündündürî haya, nîmorî yîfî meŋgoro ranî worî safanî kamefoehindî.

⁴¹ Ai hüfu nîmorî ranahandî watîŋarîhü kîkîhîramündî haya hoafiyundowohü yahuya, “Tarita kumi,” mehu. Hoafî ranahandî nîmindî ana ndahuraiane, “Nîmorehî nîmorî yihoarîfî ro hoafehanîni, se botîyafö,” yaho ranane.

⁴² Asu nîmehünou nîmorehî nîmorî ranai botife haya mahowa nindou ranai mahepühendî. Nîmorî ranana 12 hîmbanî yoweimbîyo.

⁴³ Sisas ai hoafiyundürühî yahuya, “Se yowanî nindou mamîmbo amboanî ndanî moatükunî nda hoafiyopoanî. Nîmorî ranahambo sesi sahündo anîmbo mbîseso,” mehu.

6

Nasaretîhündî ai Sisasîmbo yîboarukomarîhorî (Matyu 13:53-58; Ruk 4:16-30)

¹ Sisas ai ranühî hîniŋgîre haya ahandî ŋgoafi hondünambo mahua asu ahambo süŋgururü-rundeimbî ai ai-babîdîmbo mahomo.

² Ranîyo moanî nîmarîmbo sihi Suda-yafe rotu worambe kefuai hüfu nîmorehî nindowenihîmbo yamundîmareandürî. Nindou afîndî ranai hîmborîyei hehi hepünahindühî seiya, “Ndanî ndofe fîfîrîfe nda nahünda semündümboyua? Asu hepünîfeimbî moatükunî refembo ŋgînîndî ra nahündambo semündümboyua?

³ Aiana worîmbora randeimbî nindou yangirî-ani. Asu ai Mariandî nîmorî Sems, Sosep,

Sudas asu Saimon ahamundi amongo-ani. Asu ahandi rehimami ai nda sihiri babidi animboei,” sei hehi Sisasimbo ngusüfoambe yiboaruko-marihori.

⁴ Asu Sisas ai hoafiyundürühi yahuya, “Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi ai munguambo ngoafihü ndürimb-ani. Nga ahandi ngoafi hondühi ahandi fikiminindi-so worambe ana ndürikoate-ani,” mehu.

⁵ Asu Sisas ai ranühi moai hepünifeimbi moatükunü rareandi, nga yimumami anğünümbi nindou yangiriyo wari manandeanda aboedimehindi.

⁶ Ranıyo nindou ahambo anihondümbofe-koatemayeia hepünimefiyu.

Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi nindou 12 ranahumbo koamarıhepura mahomo (Matyu 10:5-15; Ruk 9:1-6)

Ranıyu Sisas ai ranühi ngoafi adaburo ra hoahoanguhü Godindi hoafi yamundi-mareandüri.

⁷ Ai ahambo süngururü-rundeimbi 12 ahamumbo nindouyei fiambeahindi moaruwai nendi hefoefembo nginindi sagapurı mbura yimbu-yimbure koamarıhepurı.

⁸ Sisas ai yare hoafıyupurühi yahuya, “Se ngomondühi ra ninı-moatükunı ndowandümoemo, nga ninıninı yangiri animbo ndowandümo. Se yowanı bret, arü asu kaki ranı-moatükunı sandife semındı-poanı.

⁹ Se su güdündı, nga hoearı ana güdarundı ranı yangiri animbo güdu ndowandümo ngomo.

¹⁰ Asu se homo ŋgorü ŋgoafihü tüküyafu houmbo ŋgorü worambe ahafomo ra ranî worambe yaŋgîrî nîmandîmo mbundumbo ŋgorü-goanîni asükai ŋgomo.

¹¹ Ŋgomondani ranî ŋgoafihündî ranai sihamumbo worîni-fepuri-koatendeihî sihamundî hoafi hîmbori-koatendeianî, se ŋgoafi ra hîniŋgîndundî. Se hombo mbîsîmombo ana, sihamundî tîŋarîhündî hasüfi ra püpürüfi-boadu houmbo ŋgomo ranaheimbo God ai moaruwaimbo-mbîreandürî yaho nafuiyondürîmbo-hünda,” mehu.

¹² Ranîyo Sisasîmbo süŋgururü-rundeimbi ranai homo nîmorehî nindowenihîmbo hoafi bokarîhoemondühî yahomoya, “Sihei ŋgusüfoambe moaruwai hohoanîmo hîniŋgîndîhindühî sîmborî hohoanîmo süŋgundîhindî,” mehomo

¹³ Asu ai homo nindoweyei fiambeahîndî moaruwai nendî hefoaru, aŋgünümbî nindoweyewamî werî hoe karunda aŋgünümbî nindou ai aboedî tüküyahi marîhündî.

*Herot ai Sisasîmboya Son hundürüra randeimbîmbei mehu
(Matyu 14:1-12; Ruk 3:19-20; 9:7-9)*

¹⁴ Sisas ai muŋgu-moatükunî ramareandî hoafi ra adükarî bogorî Herot ai hîmborîmayu, sapo ahambo muŋguambo nindou fiŋrîrîhorî hehimbo wambo. Ranîyo bîdîfîrî nindou ai seiya, “Son hundürä randeimb-ani yîfihündî botîfi haya. Sapo ranîmboane hepünîfeimbi moatükunî yare arandî,” masei.

15 Asu bîdîfîr nindou seiya, “Aiana Eraisa-ani,” masei. Asu bîdîfîrî nindou seiya, “Aiana Godîndî hoafî hoafîyomo rundeimbi horombo yîfîmemo nahurai-ani,” masei.

16 Herot ai ranî hoafî ra himborîyu hayambo yahuya, “Ro Son hundürûra randeimbi ana horombo mbîro kîkîmarîhehinî. Nğa asu haponda asûkaiyu yîfîhündî botîfimboyu?” mehu.

17-18 Horombo Herot ai ahandî akîdî Firipîndî nîmorehî Herodias masemündu. Ranîmbo Son ai Herotîmboya, “Aboedî hohoanîmoyopoanî sîhafî akîdandî nîmorehî masowandîfî,” yahundo-marandî. Ranîmboyo Herot ai nindou bîdîfîrî koamarîhepura Sonîmbo kîkîhîrundümo mburumbo karabus-ambe hîningîmarüwuri.

19 Herodias ai Sonîmbo ngînîndîrîrîhü hîfokoeffimbo hohoanîmomayo, nğa ai ngîrîndo.

20 Sapo Herot ai Sonîmbo yîhîmborürühî-wambo. Ai fîfîreandî Son ai Godîndî himboahü mbumundî nindou-mayua ranîmbo Herot ai ahambo hîfandürî-marandî. Ai Sonîndî hoafî himborîyuhü ana, ngusüfoambe moaruwairîrîhü afîndî hohoanîmoyuhani. Nğa asu ahandî hoafî himborîmbo hohoanîmoyuhani.

21 Herodias ai Sonîmbo mbîro kîkîfimbo, nafî kokorambo hoeimareandî. Herot ai ahambo hondî ai wakîmarîmîndo ranî sîhî gafmanî-yomondî bogorî, ami-yomondî bogorî asu Gariri hîfandu-rundeimbi ahamumbo sesî sîndîmareandî.

22 Ai sowasümondühî nîmarîmondane,

Herodias^{indi} nimorehⁱ nⁱmorⁱ ai hafo hⁱhⁱfⁱ-hⁱhⁱfⁱyo wakⁱmareandⁱ. Raniyo Herot asu bⁱdⁱfⁱrⁱ boboagorⁱ sesi sowas^umond^uhⁱ mamarⁱmo ai ranahambo afⁱndⁱ hⁱhⁱfⁱ-hⁱhⁱfⁱmemo. Raniyo ad^ukarⁱ bogorⁱ Herot ai nimorehⁱ nⁱmorⁱ ranahambo d^udureand^uhⁱ yahuya, “Se nⁱne-moat^ukunⁱmboyo hohoanⁱmo-ayafⁱ ra ndahanⁱnⁱmboyahⁱ, nga se wambo hoafⁱyafⁱ,” mehu.

²³ Herot ai dabarⁱfi hoafⁱyundowoh^u yahuya, “Se nⁱne-moat^ukunⁱmboyo hoafayafⁱ ana, ndahanⁱnⁱmboyahⁱ. Se hⁱfi hⁱfandarⁱhandⁱ ranahambo kⁱkⁱrowandⁱrⁱ asafⁱ ana, ranamboanⁱ ro kⁱkⁱndⁱheanⁱnⁱ-mboyahⁱ,” mehu.

²⁴ Nimorehⁱ nⁱmorⁱ ranai hondⁱ sowana hⁱhⁱrⁱife ho d^udureand^uhⁱ yahoya, “Nⁱnⁱ-moat^ukunⁱmbo d^udumandahea?” mehoamboyo. Hondⁱ ai yahoya, “Son hund^ur^ura randeimbⁱndⁱ mbⁱrombo anⁱmbo d^udundafoandⁱ,” mehondoamboyo.

²⁵ Nimorehⁱ nⁱmorⁱ ranai hⁱhⁱrⁱife ho ad^ukarⁱ bogorⁱmbo anahoya, “Hapondanⁱ hamⁱndⁱ Son hund^ur^ura randeimbⁱndⁱ mbⁱro pretambe foando hawa ndawandⁱrⁱ,” meho.

²⁶ Ai rani hoafⁱ ra hⁱmborⁱyu haya ahambo ngus^ufoambe moaruwai-marⁱrⁱsⁱ, nga sapo nindou fand^u masowas^umo ahamundⁱ hⁱmboah^u nⁱne-moat^ukunⁱ se hoafayafⁱ ro randⁱheamboyahⁱ mehu. Ranⁱmboyu ai nimorehⁱ nⁱmorⁱ ranahandⁱ hoafⁱ s^ungufembo ambe yahokoatemayu.

²⁷⁻²⁸ Raniyu ad^ukarⁱ bogorⁱ ranai ami mami koamarⁱheira Sonⁱndⁱ mbⁱro semⁱndⁱmbo

mahüfu. Ai hüfu Sonimbo karabus worambe mbiro kikiriri mbura ahandi mbiro ra pretambe foare semündü hu nimorehi nimori ranahambo masagado. Ranayo nimori ai semindi ho hondambo masagado.

²⁹ Sonimbo süngururü-rundeimbi ai rani hoafi himboriyomo houmbo homo karabus worambeahindi fi-nimoko sowandümo homo honguambe masihawuri.

Sisas ai 5,000 nindoumbo sesi masagaduri (Matyu 14:13-21; Ruk 9:1-17; Son 6:1-13)

³⁰ Sisasindi hoafi sowandümo homo-rundeimbi ai homo ai-babidimbo mamühiyafundühi wataporimemo. Ai ratüpurirarundühi nimorehi nindowenihimbo Godindi hoafi yamundi-marundüri ranahambo.

³¹ Nindou afindi ranai fande bukürefoe-marandamboyo Sisas ai ahandi hoafi sowandümo homorundeimbi babidimbo sesi sesi-koatememo. Ranimboyo hoafiyupurühi yahuya, “Andai sibiripoanimbo nindou nimari-koateandühi ngefühi animbo akidou fi-handihu,” mehupuri.

³² Raniyomo ai yangiri botambe fareafu houmbo nindou nimari-koateandühi mahomo.

³³ Nga nimorehi nindowenih afindi ranai hoeirihifihipuri, ranimboyo nindou afindi ranai Sisas ahandi süngururü-rundeimbi babidimbo homboyomondani ahei ngoafi hiningirih hehi Sisasimbo sowana pipina hei ai-boatei tükümehindi.

³⁴ Ranayo Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo botambe homo tüküyafundane, nindou afindi ranai hifanda

mengoro. Ranıyu hoeireanda mayoa sipsip hifandiyo-randeimbi nindou hifandiyo-koate nahurai fimayeia hipoambo-reandürühi afındı yamundımareandürü.

³⁵ Asu süngunambo nımbambe hüfıhamındı ai hanuambe hoafıyomondühi yahomoya, “Ndanühi ana nindou nımarı-koatereandühane ndeara hüfıhamındı ahanu.

³⁶ Ranıambo-hündambo anıambo nımorehi nindowenihı ranaheimbo koarıhawandüra hei ıgoafı akımi adaburo ranühi aheihoarı sesi pemıyei mbısahüsi,” mehomo.

³⁷ Nga asu Ai sımborı hoafıyupurühi yahuya, “Se sesi dabudürü,” mehuamboemo. Ai sımborı ahambo hoafıyomondühi yahomoya, “Awi se hohoanı moyafanı ro afındı handret kinanambo aheimbo bret pemıyo saimboyoy?” mehomo.

³⁸ Sisas ai düdureapurühi yahuya, “Nüngunümbı bretıyo se sıhoemomboemo? Homo hoeirunda mayoambo yahomoya, “Hondahüfeimbi bret asu yimbu kinı ranane engoro,” mehomondamboyu.

³⁹ Sisas ai ahamumbo hoafımayua nindou ranaheimbo hoafımayomonda yıbobo-yıboboyahi hehi mamarei.

⁴⁰ Mamarei ra bıdıfırı 100, asu bıdıfırı 50, ranıyei yıbobo-yıboboyahi mamarei.

⁴¹ Sisas ai bret hondahüfeimbi asu kinı yimbu ra semündü haya sünambe hımboyu hafuhü Godıambo hıhıfırürü mbura, hıfıtıre haya ahandı süngururü-rundeimbi masagapurı nindou ranaheimbo yimbufembo. Asükaiyu kinı akıdou

yimbu ranamboani hifitire haya
yibumareandi.

⁴² Muᅇguambo nindou ranai sesi ra sahusimbo
simongori-marihumundi.

⁴³ Raniyo Sisasimbo sunggururü-rundeimbi ai
bret asu kini bidifiri bidifiri kurimayo ra 12
wambürambe wambür+iru hafombo
tüküme feyo.

⁴⁴ Nindou sesi masahüsi ranana 5,000-yei.

*Sisas ai kurihoe hangifowami pütapimayu
(Matyu 14:22-33; Son 6:16-21)*

⁴⁵ Sisas ai nimehünou ahambo
sunggururü-rundeimbimbo botambe farife hefe
Gariri kurihoe behefe hefe ai-boatei Betsaida
ngoafinambo hombo hoafimayupuri. Nga aiana
awi ninari mburimbo nindou ra
koarhefendürimboyu.

⁴⁶ Nimorehi nindowenih ra koarheiri mbura
asu ai Godimbo didibafifembo hifi
wafuanambo mahafu.

⁴⁷ Rani nimbambe ahambo
sunggururü-rundeimbi ai botambe Gariri kurihoe
hangifowamiyomo, nga asu aiana ngindaniyu.

⁴⁸ Sisas ai ahambo sunggururü-rundeimbi
hoeireapurane werambe bot ra ahamumbo
kameihu ninendi-mareapura asu bot ra semindi
hombo purina watharimarundi. Raniyo Sisas
ai si hoafimbo safi ahamumbo sowana bot ra
ngasunde haya hoe hangifowami pütapimayu
hu.

⁴⁹ Nga asu ai hoeirüwuran hoe hangifowami
pütapimayua yifiaf-ani yahomo houmbo
hasheimemo.

50 Ai munḡuambo hoeirüwura mayoa yihimbo-mayomondamboyu, ai ahamumbo nimehünou hoafiyupurüh+ yahuya, “Se yihimbo-ndimboemo, nga ng+n+ndi nimandümo. Ndanana ro-anahi,” mehu.

51 Asu ai botambe farifi hafu ai-babidimbo mamaruwa hoewer+ ranai afur+mareanda mahepünafundi.

52 Nga Sisas ai hondahüfeimbi bret hepün+feimbi moatükun+ ramareandi+ ra moai wudipoaporu fif+rundi+ sapo ahamundi+ hohanimo ranai tap+ham+yohü wambo.

*Genesaretihü Sisas ai anḡünümbi nindou af+ndi+
aboed+mareandi+
(Matyu 14:34-36)*

53 Ran+yomo ai botambe kur+hoe ra bar+hoemo gudian+ Genesaret ngoaf+kim+ bot ra himond+indümo hin+ng+marundi.

54 Ai botambeah+ndi makusifoendambo nindou ranai nimehünou fif+r+mar+hor+.

55 Ngoafi rani ngoaf+kim+ adaburo ranühi hahabodeihü hoaf+mayeiya, anḡünümbi nindou af+ndi saf+sendambe-r+hindür+ Sisas nüḡguhi+ sahümündindür+ hei mar+hündi.

56 Ran+yo munḡuambo ngoafi adaburo ranühi, nahi Sisas ai huan+ anḡünümbi nindou ra fufur+hü-mündindür+ hei fand+hi-rühündühi+ si+hehindür+ mar+hündi. Ran+yei ahandi war+ hoandari ng+si+har+ hoear+ ra anḡünümbi nendi ai sünd+mb+r+hindi+ sei hehi hüti hoaf+mayei. Asu ahandi hoear+ sünd+mar+hindi+ ranai asukai aboed+ tükümehindi.

7

*God ai amoao mamɔyei ahɔnɔmbɔ hohoanɔmo
hɔfɔnambomareandɔ
(Matyu 15:1-9)*

¹ Farisihɔndɔ bɔdɔfɔrɔ ai ahɔnɔmbɔ hohoanɔmo yamundu-rundeimbɔ nindou babɔdɔmbo Serusarem ŋgoafɔhɔndɔ sɔfomo Sisasɔmbo hoeimarɔwuri.

² Ranɔyo hoeirundanɔ Sisasɔmbo sɔngururɔ-rundeimbɔmemo ranai warɔ popoaikeate sesɔ sowasɔmondɔhɔ mamarɔmo. Warɔ popoaikeate sesɔ sesɔmbo ranana moaruwaiane.

³ Sapo Farisi asu Suda-hɔndɔ aiana ai boagɔrɔ sɔngumarundɔ ranɔmboane ŋgɔrɔ warɔ popoaikeate sesɔ dagɔdi.

⁴ Asu sesɔ maket ambeahɔndɔ pememo amboanɔ sesɔ popoaihefekoate ana, ŋgɔrɔ dowadɔmo. Sapo ai boagɔrɔ refemarandɔ sɔngumbo hɔpɔrɔ napo ra popoaindɔhou mbundɔmbo anɔmbo mandu dowadɔmboemo.

⁵ Ranɔyo Farisi asu ahɔnɔmbɔ hohoanɔmo fɔfɔrundeimbɔ ai Sisasɔmbo hoafɔyomondɔhɔ yahomoya, “Nɔmboe sɔhambo sɔngurunɔnɔ rundeimbɔ ai boagɔrɔ ahɔnɔ ra sɔngufe-koateayomoa? Asu nɔmboe warɔ afɔsaho kapeihɔ sesɔ asowasɔmoa?” mehomo.

⁶ Ranɔyu Sisas ai sɔmborɔ hoafɔyupurɔhɔ yahuya, “Godɔndɔ hoafɔ hoafɔyurandeimbɔ Aisaia ana anɔhondɔmbo yimbu yafambeimbɔ sɔhamumboyu hoafɔmayu. Ai ndare sɔrɔ papɔrandɔhɔ yahuya,

‘Nindou ndanai ana yafambe yangirane wambo
aboedani asei,

nga ahei hohoanimoana angunane engoro.

⁷ Aiana nindouyei ahinümbi hohoanimo ranane
yamundihindühi Godindi hoafane nda
asei,

ranimboane ai wambo hohoanimoaye ra
moanipoane,’

Aisaia 29:13

mehu.

⁸ Seana Godindi ahinümbi hohoanimo ra
hingiriru houmboanemo nindouyei hohoanimo
yangirane sünguarundi.”

⁹ Raniyo ai hoafiyupurühi yahuya, “Seana
Godindi ahinümbi hohoanimo ranahambo
ambeyaho hiningifehümbi sihamundi
hohoanimo süngufembo yangirane
hohoanimoemo.

¹⁰ Sapu Moses yahuya, ‘Se sihafi meapeyafe
hoarehindafi,’ asu ‘Düdi ahandi hondamboyu
afindamboyu moaruwai hoafayu ana,
yifimbiyuwamboane,’ mehu.

¹¹⁻¹² Nga se ndaru hoafiyomondühiya, ‘Nindou
ranai ahandi hondafindambo fehefe kaki
napoeimbanisi, nga hondafindambo
hoafindupirühiya, “Ndani kaki ana ro Godimbo
saimbo masiheheandane,” mbüsu ana, asu ngiri
nindou ranai kaki ranambo ahandi
hondafindambo fehefepirimbo yini mbisimo,’
yahomo arundi.

¹³ Ranimboane Godindi hoafi ra hiningirundühi
asu se boagiri-yafe hoafi ra süngu-arundi asu se
afindi moatükuni rahurai raru arundi,” mehu.

Nine-moatükuni nindumbo rareanda nindou ai

*moaruwai hohoanimo yei arihündi
(Matyu 15:1-9)*

¹⁴ Sisas ai nindou afindi ranaheimbo asukai mihgiyu hürühendüri haya hoafiyundürühi yahuya, “Munquambo nindou se wandi hoafi nda himborindei hehi fifirindhindi.

¹⁵⁻¹⁶ Nine-moatükuni moanambühündi nindou fiambe ahano ai-ana ngiri nindoumbo randerani moaruwai hohoanimondi. Nga nine-moatükuniyo nindouyei fiambeahindi ninari haya moanambühi tükefeyo ranane rareandani nindou ai moaruwai hohoanimo yei,” mehu.

¹⁷ Sisas ai nindou ranaheimbo hinihgireandüri haya worina hafuane ahambo süngururü-rundeimbi ai rani kafeefe hoafi ranahambo düdumefundi.

¹⁸ Raniyo Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Awi seana ngusüfokoate-wamboemo. Awi se moai fifirundiyo, sapo nine-moatükuni moanambühündi nindou fiambe ahano raniyopoani nindoumbo moaruwaimbore arandi.

¹⁹ Ranana ngusüfoambe hohoanimo ranambe howohüypoani, nga ranana bodoambe hani mburambo awaimboreandühane.” Sapo Sisas ai ramehu ra munquambo mamikarambo sesi ra Godindi himboahü ana aboedane yahumboyu.

²⁰ Asu asükaiyu Sisas ai hoafiyuhi yahuya, “Nine-hohoanimo nindou ahandi fiambeahindi ninarihaya tükefeyo ranane nindou ranahambo Godindi himboahü moaruwaimboareri.

²¹⁻²² Ro hoafimayah ranana ndani-moatükuni nindou hohoanimoambe tüküfe arandi

ndanimboyahi hoafimayahi. Muṅguambo mamikarambo moaruwai hohoanimo, hūmbuhūni, nimorehi sisihomo asu anamindihandī birabiri, nindou hifokoeffe, nimorehi anamindeimbi dībomboyo, hohoanī, woshoafori hoafi, bodīmondambo ṅgīnīndī, moaruwai hoafi, hoafi himborikoate, afīndī-afīndī, asu mamikari hohoanimo ranimboyahi hoafimayahi.

²³ Muṅguambo ndani moatūkuni ndanane nindou hohoanimo-ambeahīndī tūkūfeyoahū nindoumbo rareirani Godīndī himboahū moaruwaimboreri arandī,” mehu.

Fonisia hifihūndī nimorehi ai Sisasimbo anihondūmbomareri (Matyu 15:21-28)

²⁴ Sisas ai ranūhūndambo botīfi haya Tair ṅgoafīkīmī mahu. Nindou ai ahambo fīfirīndīhorīmboyei yahuhaya worambe mamaru. Nga ai ṅgīrī dībo amaru ra dībondīfiyu.

²⁵ Nimorehi mamī ahandī nimorehi nīmorīndī fī-ambe moaruwai nendī nīmarīweimbi ai Sisas ranūhī amaru hoafi ra himborīmayo. Ranīyo ai nīmehūnou ho Sisasimbo-so tūkūfe ahandī yirīkīmī peyo mamaro.

²⁶ Nimorehi ranai ana ai-poanīmbo Fonisia sīrīhūndī Grik hoafeimbiyo. Ranīyo ai Sisasimbo ahandī nimorehi nīmorīndī fī-ambeahīndī moaruwai nendī hefoefembōhūnda hūtihūtimarīrī.

²⁷ Sisas ai nimorehi ranahambo kafoefe hoafi hoafiyundowohū yahuya, “Sīhīrī nīmorī

ranaheimbo sesi+boatei ndahundüri mbundühumbo animbo. Nga awi sihiriri nimori+yei-mayo sesi ra yaforimbo ndahundurümboyefi,” mehuamboyo.

²⁸ Asu nimorehi ranai hoafiyowohü yahoya, “Adükari, yinisi, nga yafori amboani sesifondi koambe nimboeimbo nimori+yei-mayo sesi bidifiri-bidifiri ra sahüshanei,” mehowamboyo.

²⁹ Asu Sisas ai hoafiyundowohü yahuya, “Se hoafimayafi ranimbohünda ngafi, nga moaruwai nendi ai sihafiri nimori ra hininngimareandi,” mehu.

³⁰ Nimorehi ranai hihirife ho worambe himboyowane, ahandi nimorindi fiambeahindi moaruwai nendi ai kosifoendühi asu fondi+wamiri mapo.

Sisas ai nindou mamiyafambe asu himboambe moaruwaimbü aboedimariri

³¹ Raniyo Sisas ai Tair hininngire haya hu Saidonihü tüküfi mbura hu Dekaporisihü tüküfi haya hu Gariri kurihoe-kim tüküme fiyu.

³² Sisas ai ranühi nimaruumbe nindou bidifiri ai nindou mamihimbotühifo asu hihindi hoafiyu randeimbi sahorimindei mahei. Raniyei ai Sisasimbo nindou ranahandiwamiri warimbinandeandi sei hehi hüti hoafimayei.

³³ Raniyo nindou ranahambo nindou afindi ahei mbusümo ahambo yangiri serümündü mahu. Raniyo Sisas ai waribatendi himboambe yimbufihipamareanda aboedimayafea asu waribotendifihi nguri pare mbura nindou ranahandi teifühi pamareandi.

³⁴ Sisas ai sünambe himboyu hafu hanafu afiñdi hüfoareandühi nindou ranahambo yahundoya, “Efat.” Hoafi ranahandi nimindi ra ndahuraiane, ‘sübüdühoefi’ yahoane.

³⁵ Ranıyo nımehünou ahandi himboambe ai aboediyowohü asu hoafi hihindi hoafiyumarandi ra asukai aboedi hoafimayu.

³⁶ Asu Sisas ai nindou ranaheimbo rani-moatükuni hoeimarihindi ranahambo nindou ngorümbo yowanı hoafiyopoanı mehu. Ai aheimbo yowanı mehündürıyosi, nıga asu ai ranahambo wataporımbomarühü hei.

³⁷ Ai hepünehindühi seiya, “Sisas ai munıu-moatükuni aboedi ramareandi. Ai rareandani himbo tühıfo güreyandüreibi amboanı ai himborıyei asu hoafikoateyeımbi ai-amboanı wataporıyei marıhündi,” masei.

8

Sisas ai 4,000 nindoumbo sesi masagadüri (Matyu 15:32-39)

¹ Asu ngorüsımboanı nindou afiñdi ranai Sisasımbo sowahi mafandihindi raniyei sesi koatemayeı. Ranıyo asu Sisas ai ahandi süngururü-rundeımbımbı mborai yahupurı haya hoafıyupurühi yahuya,

² “Ro nindou ndanaheimbo hıpoambarıhearü. Ai ro-babıdı nıgımi si nımareımbı wambo asu ai sesi koateaneı.

³ Ro nıgıri wembopo nıgoafınambo koandıhehearü, nıga ai nafıni himbo wuwurındei hehi pındeımbıyeı. Nıga asu bıdıfıri ana nafı anıunıpoedaneı,” mehu.

4 Asu Sisasi+mbó süngururü-rundeimbi ai simbori hoafi+yomondühi yahomoya, “Sihi+ri ana ngoafi angunanefi. Nga asu dagüdambo bret ra ndahum+ndifi hohumbo nindou ndanaheimbo mandahundüra?” mehomó.

5 Raniyu asu Sisasi ai düdureapurühi yahuya, “Se nüngunümbi bretiyo sowandümomboemoa?” mehuamboemo. Asu ai hoafi+yomondühi yahomoya, “Ro 7 bret sihehumboanefi,” mehomondamboyu.

6 Raniyo asu Sisasi ai bret 7 ra semündü haya Godimbo hifi+fi+marüri. Raniyo asu hifi+fi+re mburambo ahambo süngururü-rundeimbi+mbó bidi+fi+ri bidi+fi+ri ra yimbumareapurü. Asu ahamumbo hoafi+yupurühi yahuya, “Se bret ra nindou ranaheimbo yimbundundüri,” mehupuri. Raniyo asu ahambo süngururü-rundeimbi ai rasüngu-marundi.

7 Asu süngururü-rundeimbi ai kin+ yahunümbi amboan+ sowapundümo. Sisasi ai kin+ ranahambo Godimbo hi+hi+fi+rüri mburambo asu ahandi süngururü-rundeimbi+mbó hoafi+mayupurambo kin+ ra nindou ranaheimbo yimbumarundüri.

8 Asu muñguambo nindou ai sesi ra sahüsi bodomayei. Raniyo asu bidi+fi+ri-bidi+fi+ri sesi+mayo ra 7 wambüri wambüri+hi+marundi.

9 Asu 4,000 nindouyei sesi ra masahüsi raniyo asu Sisasi ai hoafi+mayundürambo bukür+mayahindi.

10 Asu Sisasi ai ahambo süngururü-rundeimbi babidi botambe fari+yafu houmbo Darmanuta hifi+nambo mahomó.

Farisi ai Sisasimbo sisihimorur+ hoeimarüwuri

¹¹ Farisi ai Sisasimbo sisih+mofi
hoeifimbohünda tüküyafu düdumarüwuri.
Raniyo asu Sisasimbo düdurüwurühi yahomoya,
“Se Godind+ nimorayafi ana, se Godind+imayo
hepün+feimbi moatükun+ rand+wandi,”
mehomo.

¹² Asu Sisas ai ngusüfoambe moaruwair+r+hü
raguambe yare hoaf+yuh+ yahuya, “Nindou nda
nimboe hepün+feimbi moatükun+ hoeifembo
düduehind+? Ro an+hondümboanahi
hoafehandüri, ng+r+ nafuimbo moatükun+
yahurai hoeind+hindi,” mehu.

¹³ Raniyu asu Sisas ai Farisimbo yare
hin+ng+reapur+ hayambo ndamefiyu. Asu
botambe far+fi haya kur+hoe bar+hoei gogoan+n+
mahu.

*Farisi asu Herot ahamund+ yis ranahambo
kafoe fe hoafi*

¹⁴ Sisasimbo süngururü-rundeimbi ai bret
adükar+ sem+nd+ hifombo m+tan+marundümo.
Nga asu mam+ yang+r+rur+ botambe foarüwur+
houmbo sowar+ndümo mah+fomo.

¹⁵ Asu Sisas ai ah+n+ hoaf+yupurüh+ yahuya,
“Se Farisi-yomond+ asu Herot+nd+ yis
ranahambo h+badümbo!” mehu.

¹⁶ Nga asu Sisasimbo süngururü-rundeimbi ai
hoafi ranahand+ nim+nd+ ranahambo
watapor+mbomarund+. Ai yaru hoaf+yomondüh+
yahomoya, “Sapo ai hoaf+mayu ra
bretkoateayefi ranahamboyu hoaf+mayu,”
mehomo.

¹⁷ Raniyu asu Sisas ai fif+reand+
n+n+moatükun+imboemo watapor+mbomarund+

ranahambo. Asu Sisas ai düdureapurühi yahuya, “Se ra nimboe bretkoateayefi ranahambo wataporimboaru hoangomoa? Awi seana moai hoeirundi asu fifirundi?”

¹⁸ Awi se himboarümbü-anemosi, nga moai hoeirundi asu se himboambembü anemosi, nga moai himboriyomo. Sihiri horombo bretkoateyefühi horombo ro ramarihendi ra se fifirundai?

¹⁹ Horombo ro hondahüfeimbi bret 5,000 nindumbo maseheandi rani-simboani se nüngunimbi bidifiri bidifiri bret wambüriyo wambürihimarundi?” Raniyomo asu ai hoafiyomondühi yahomoya, “12 wambüri,” mehomondo.

²⁰ “Asu se fifiru ro bret 7 4,000 nindumbo maseheandi ra. Asu nüngunümbi bidifiri bidifiri bret wambüriyo wambürihimarundi?” mehuamboyo. Asu ai hoafiyomondühi yahomoya, “7 wambüri,” mehomondo.

²¹ Asu ai yare hoafiyupurühi yahuya, “Awi se moai ra fifirundiyo?” mehu

Betsaidahündi himboatihari mam Sisas ai diboadomariri

²² Betsaida ngoafihü Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo hifomo tüküyafundane asu ahambo sowana nindou himboatihari mam sowarindümo mahifomo. Raniyei ai Sisasimbo fambiheira seihehi hoafimayahüdo.

²³ Raniyu Sisas ai himboatiharimbo warihü kifi hürümündi haya ngoafi hininjirine hena hafani ahandi himboarambe nguri pamariri. Ai

kikihirümündühi düdufinduhi yahuya, “Se ngorü-moatükuni amboani hoeir>wandai waniyo?” mehundo.

²⁴ Asu nindou ranai himboapoyu wakirendühi yare hoafiyuhi yahuya, “Ro nindou bidifiri hoeir>heambo-anahi. Nga asu ro hoeir>heandani nimi fir>bad>hoai aho nahuraiane,” mehu.

²⁵ Nga Sisas ai asukaiyu ahandi himboarühi war> pamareandi. Asu ahandi himboari ra bir>mar>hoayo. Raniyu asu himboari ahandi ra aboed>yowohüyo asu mun>guambo moatükuni ra aboedi hoeimareandi.

²⁶ Asu Sisas ai wor>nambo koar>herühi yahuya, “Se yowani ngoafi>na ngamboyafi,” mehu.

*Pita ai Sisas>imboya Krai>ani mehu
(Matyu 16:13-20; Ruk 9:18-21)*

²⁷ Nga asu Sisas ai ahambo süngururü>rundeimbi bab>di ngoafi>Sisaria Firipai ngoaf>ik>imi adaburo ranühi mahomo. Raniyomo asu naf>nambo homondühi ahambo süngururü>rundeim>imbo düdureapurühi yahuya, “Wambo d>idai>ani mbaseia?”

²⁸ Asu ai hoaf>yomondowohü yahomondoya, “Bidifiri ai hoaf>yeyi>ya, ‘Aiana Son hundür>ürandüri>randeimb>ani.’ Asu bidifiri ai hoaf>yeyi> ‘Aiana Eraisa>ani.’ Nga asu bidifiri ai hoaf>yeyi>, ‘Aiana God>indi hoafi hoaf>yurandeimb>ani,’ masei,” mehomo.

²⁹ Asu Sisas ai düdufipurühi yahuya, “Asu se wambo nünguru hohoan>imoyomo ro d>id>yaha?” Nga asu Pita ai simbor> hoaf>yundühi

yahundoya, “Seana Krai-anafi, nindou God ai dïboniyuninî hinîngîmareaninî nindou aboedambo-fendürîmbohünda,” mehu.

³⁰ Asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Se yowanî nindou ñgorümbo hoafîndîmboemo ro nindou nünghunahurayahî ranahambo,” mehu.

Sisas ai ahandî asübusî afîndî semîndühi yifîmbo hoafîmayu

(Matyu 16:21-28; Ruk 9:22-27)

³¹ Asu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbîmbo yamundeapurühi yahuya, “Nindou Hondü aiana asübusî afîndî ndemündümbui. Asu ahambo ana bogori nindoumemo, Godîmbo sîhou-rundeimbî bogorîmemo, ahînümbî fîfîrundeimbîmemo ai ahambo yîboarukondüwurühi hîfokoandüwurîmboemosî, ñga ñgîmî sindu haya asükai botîndîfimbui.”

³² Asu Sisas ai hoafî ra fîfîrîfoare hoafîmayupurî. Ranîyu asu Pita ai Sisasîmbo serümündü hîmboranî hu ñgîndühi ñre hoafîmarühi.

³³ Asu ranîyu Sisas ai hîhîrîfi ahambo süngururü-rundeimbîmbo hoeireapurühi asu Pitambo ñgîndühi ñre hoafîyundowohü yahuya, “Satan, andai se biyafö. Nga seana Godîndî hohoanîmo-yopoanî sünguarowandî, ñga nindouyafe hohoanîmo anandî sünguarowandî,” mehu.

³⁴ Asu Sisas ai nîmorehî nindowenihi aheimbo ahandî süngururü-rundeimbî babîdîmbo mborai yahundüri haya hümarîhendüri. Ai hoafîyundürühi yahuya,

“Nindou düdi ai wambo süngufendi+imbo hohoan+moayu ana, ai nindou mam+ ahand+ n+im+ keim+ kar+hendeim+ sem+ind+ ho yahurai ahand+ yifir+ ra hin+ng+inde haya asu wambo süngumb+rand+ramboane.

³⁵ Nindou düdi ai ahand+hoar+ ahand+ yang+r+ ra k+k+haramüdu ana, ahand+ yang+r+ ra awar+nd+hoemboe. Asu nindou düdi ai aboed+ hoaf+ asu wambohünda ahand+ yang+r+ ra hin+ngareand+ ana, ai yang+r+ gedüh+ nüngumbui.

³⁶ Asu nindou düdi ai mungua h+f+ ndan+hünda moatükun+ ra asemüdu ana, asu ahand+ yang+r+ n+ngombo ra awar+nd+hoembui asu munquambo moatükun+ ranai ng+r+ fand+her+.

³⁷ Nga asu nindou ranai n+n+ tak+n+ madagado yang+r+ ra s+imbor+ s+sefembo-hündambo?

³⁸ Asu n+moreh+ nindowenih+ hapondanambe burayei ai God+imbo hin+ng+r+horüh+ wos+hoafor+ hohoan+moyei ar+hünd+. Nga nindou düdiyei ai wambo asu wand+ hoaf+ ranahambo amoan+ng-ar+hünd+r+ ana, asu ro wand+ Apend+mayo h+imboamupui-randeim+ asu sürühoeim+ sünambeah+nd+ nend+ bab+d+ kosef+ s+imboan+ ro aheimbo amboan+ amoan+ng+nd+handür+imboyah+,” mehu.

9

¹ Asu Sisas ai hoaf+yundürüh+ yahuya, “Ro s+heimbo an+hondümbo-anah+ hoafehandür+, nindou haponda burayei ndanai yif+koateyei-ambe an+imbo God ng+n+nd+”

hifandarandi ra nginindeimbi kodowan
hoeindihimboyei,” mehu.

Sisasindi fi ranipoanimbo tüküme feyo
(Matyu 17:1-3; Ruk 9:28-36)

² Asu 6 si hoane Sisas ai Pita, Sems asu Son
sepurimündü haya hifi wafu nimoamo
raniwami mahafomo. Ranühi ai-yanjiri
ni ngomombo Sisasimbo hoeiruwurane ahandi fi
ranai ranipoanimbo tüküme feyo.

³ Ranayo asu Sisasindi hoeari ranai kifohi
hamindimayo. Nga hifi ndanihündambo nindou
ai ngiri randeandani kifohi yahurai
tüküme feyo.

⁴ Ranayo Eraisa asu Moses ai ranühi
ahamumbo-so tüküyafine Sisas babidi
wataporiyomondühi maningomo.

⁵ Pita ai rani moatükuni ra hoeire haya
hoafiyuhi yahuya, “Yamundo-randeimbi,
ndanühi animboefi ranamboani aboedanesi.
Nga dago ngimi hüründihumboane, sihambo
mami, Mosesimbo mami asu Erasimbo mami,”
mehu.

⁶ Asu Pita ai moai nini-hoafi hoafimbo
hohoanimo, sapo ngörü yimbu babidimbo ai
yihimboyomondühi-wambo.

⁷ Ranayo asu mburimgai ai kosi munquambo
gabudimafoareapuri. Asu
mburimgai-ambeahindi hoafi mami ranai
hoafiyohü yahoya, “Nimori nda wandi
nimor-ani ro ngüsü pararhini, nga se ahandi
hoafi himborindomo,” meho.

⁸ Nga Pita, Sems, Son ai himboapomemoyosi, nga asu Sisas yangiri ai-babidimbo ranuhi manungu.

⁹ Asukai hifi wafuwanipoedi hihiriyafu hanimonduhi Sisas ai ahambo sungururu-rundeimbimbo hoafiyupurui yahuya, “Se yowani nini-hoafi hoafindimboemo nine-moatukuni hoeimarundi ranahambo. Nga hibadu ngomombo Nindou Hondu ai yifihundi botindifiyuanani ambo nimorehi nindowenihiranaheimbo hoafindimo,” mehupuri.

¹⁰ Asu Sisas hoafimayu ra hohoanimoymo kikhirunduiyomo ahamundihoi simbori nduwuriyafundui yahomoya, “Sisas hoafimayu yifihundi botife ra ninea?” mehomo.

¹¹ Asu Sisasimbo dudurwurui yahomoya, “Nimboe ahinumbi hohoanimo fifirundeimbi ai hoafiyomonduiya, ‘Eraisa boatei animbo tukundifimbui,’ mehomo?” mehomondamboyu.

¹² Sisas ai simbori hoafiyupurui yahuya, “Aiana anihondumbo anahomo raru hoafeyomo, Eraisa boatei animbo tukundui munguambo moatukuni ra diboadondeambui. Ra anihondanesi, nga Godindi bukambe hoafi apeningo ranai yare hoafiyowohu yahoya, ‘Nindou Hondu ai asubusi afindi ndemunduaninindou afindi ai ahambo moanipo-animbiseimboyei?’ meho.

¹³ Ro sheimbo hoafehanduri, Eraisa ana tukufimboani. Godindi bukambe hoafi yare mengoro sungu nindou aiana moaruwai hohoanimo randihimboyei nine-moatukuni a refembo hohoanimomoyei sungu,” mehu.

*Sisas ai n̄imor̄i moaruwai nend̄i n̄imareimbi
aboedambomarir̄i
(Matyu 17:14-21; Ruk 9:37-43)*

¹⁴ Sisas ai, Pita, Sems asu Son bab̄id̄imbo s̄ungurur̄ü-rundeimbi b̄id̄ifir̄i sowanambo mahomo. Ai homo hoeirundane ah̄in̄ümb̄i hohoan̄imo f̄if̄irundeimbi ranai Sisas̄imbo s̄ungurur̄ü-rundeimbi b̄id̄ifir̄i bab̄id̄imbo hoaf̄inambo s̄imbor̄i s̄imbor̄i-memondamboyo nindou af̄ind̄i ranai ahamumbo wak̄ire meŋgoro.

¹⁵ Ran̄iyei asu nindou af̄ind̄i ranai Sisas hoeir̄hor̄i hehimbo hep̄ünehind̄ühi ahambo h̄ih̄if̄imbo p̄ip̄imayei hei.

¹⁶ Sisas ai düduf̄ipur̄ühi yahuya, “Se n̄in̄imboemo ah̄in̄ümb̄i hohoan̄imo f̄if̄irundeimbi bab̄id̄imbo hoaf̄inambo s̄imbor̄i hoaf̄imemoa?” mehupur̄i.

¹⁷ Ahei mbus̄ümo nindou mam̄i ai hoaf̄iyuh̄i yahuya, “Yamundo-randeimbi, ro wand̄i nindowenih̄i n̄imor̄i moaruwai nend̄i ai ahand̄i flambe n̄imar̄imbo hoaf̄ikoateyu-marandambo s̄ihambo sowanambo sah̄üm̄ind̄i as̄ih̄ühi.

¹⁸ Asu moaruwai nend̄i ranai far̄ifendowoh̄ü wak̄ifoareran̄i h̄if̄in̄i piyu yaŋgur̄imbo yahamonaf̄i ŋgas̄iho wut̄ipuiar̄iyuh̄ü yahaf̄i h̄ihepor̄iyu arand̄i. Asu ro s̄ihaf̄i s̄unguru rundeimb̄imbo moaruwai nend̄i ranahambo raguanambofembo düdumeheapur̄i, ŋga ai ŋḡir̄ind̄imo,” mehu.

¹⁹ Asu Sisas ai nindou ranaheimbo hoaf̄iyund̄ür̄ühi yahuya, “Se ana moai an̄ihond̄ümbor̄ihind̄i. Ro n̄üŋgun̄imb̄imboyo sebab̄id̄i man̄imboaha? Asu ro n̄üŋgun̄imb̄imbo

sihei tiŋiriŋfo ra mandahamindiha? Niŋmori ra ndühi sahorimindei sühüsi,” mehündüri.

²⁰ Asu ahambo süngururü-rundeimb+ ai niŋmori ra sowaründümo Sisas sowana mahifomondamboyu moaruwai nendi ranai Sisas hoeirirühi niŋmori ranahambo wakimafoarera hifiŋi piyu hihire amoahirerandühi yaŋgurimbo yahomonafi ŋgasiho wutiŋpuarimayu.

²¹ Sisas ai afindambo düdurirühi yahundoya, “Niŋmori nda nüŋgun+mb+mboyu ndahurai ramefiyuwa?” Asu afindi ai yahuya, “Akidouyuambe piyu hayamboani raraoyu arandi.

²² Muŋguambo si moaruwai nendi ranai niŋmori ranahambo haiambe asu himon+ wakifoarer+ arandi. Se niŋi-moatükun+ refemboayafi ana, se hipoambond+wamunühi fandiŋhawamun+,” mehu.

²³ Asu Sisas ai afindambo hoafiyundühi yahuya, “Se niŋmboe hoafiyafüh+ya, refemboayafi ana, fandiŋhawamun+ masafa? Anihondumbo-reandeimb+ nindoumbo ana muŋguambo moatükun+ ra tiŋümbüyopoani,” mehu.

²⁴ Asu nimehünou afindi ai hihifi-hihifiyuhü hoafiyuh+ yahuya, “Ro anihondümbor+heambo-anahisi, ŋga se koe wambo fandiŋhawandira anihondumbo-ndiheamboane,” mehu.

²⁵ Asu Sisas ai hoeireandane nindou afindi ranai piŋpiyei hei wakimar+horamboyo asu moaruwai nendi ranahambo hoafiyundowohü yahuya, “Moaruwai nendi, se nindou

ndanahambo rariworani himbotühifoyu asu hoafikoateyu arandi. Se nindou ndanahandi fiambeahindi kodiboawandi, nga asu se asukai yowani farifembopoani,” mehundo.

²⁶ Asu moaruwai nendi ranai heiyohüyo nimori ranahambo yabadi-rani hifini pimayuwa yare siheri hayambo makosifoendi. Asu nimori ranai yifi nahurai menjguruwamboyei nindou afindi ranai yifiyumboani masei.

²⁷ Nga asu Sisas ai nimori ranahambo warihü kifi botiriri hiningimarira manüngu.

²⁸ Asu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidi hafomo worambe nimarimombo düduyafundühi yahomoya, “Nimboe ro moaruwai nendi ra raguanambofe-koatemayefa?” mehomondamboyu.

²⁹ Asu Sisas ai simbori hoafiyupurühi yahuya, “Godimbo didibafifenambo animbo moaruwai nendi ndahurai ana raguanambofe-ndürimboane,” mehu.

Sisas ai ahandi yifiyo hefembo botife ranahambo wataporimbomarandi (Matyu 17:22-23; Ruk 9:43-45)

³⁰ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo rani ngoafi ra hiningiru houmbo Gariri hifi mbusümo mahomo. Ai ramefundu ra nindou fifiri ndihimunimboyei yahomo houmbo didimoamboemo ranühi mahomo.

³¹ Sisas ai hoafiyupurühi yahupuriya, “Nindou Hondumbo ana hifokoeffimbo-hünda nindouyei warihündhorimboyei. Nga aiana

ngimi nimbindu hayambo asukai yifihundi botindifimbui,” mehupuri.

³² Asu ahambo süngururü-rundeimbi ai hoafi ranahandi nimindi ra moai fifirundi, nga ahambo düdufimbo yihimbomaruri.

*Düdi adükari hamindayua
(Matyu 18:1-5; Ruk 9:46-48)*

³³ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidi homo Kaperneam ngoafihü tüküyafu houmbo worinambo homo mafariyafundi. Ranıyu asu ranühi nımarumbo hoafıyupurühi yahuya, “Nımböe se nafımbö sımborı hoafımemo sınımoa?” mehupuri.

³⁴ Nga asu moai ahambo süngururü-rundeimbi ai sımborı hoafıyomondo sapo nafını sımborı hoafımemo ra nındou düdi adükaryu yahomondühi wambo.

³⁵ Sisas ai nımarumbo ahandı hoafı sowandümo homorundeimbımbö hoafımayupurambo mahomo. Ai hoafıyupurühi yahuya, “Nındou düdi adükari bogori nındou tüküfemboayu ana, ai ndürıkoatendu haya munğambo nındouyei moanı ratüpurıyu randeimbı-mbıyuwamboane,” mehu.

³⁶⁻³⁷ Sisas ai nımorı akıdou serümündü ahamundi mbusümo hınıngırırı warıhü kıkıhırümündı nüngumbo yahuya, “Nındou düdi nımorı akıdou ndahuraimbö wandı sünguna afarıheırü ana, ra wamboane afarıhendırı. Ai wambo yangırıyopoanı, nga nındou düdi wambo koamarıhendıra makosahı ahambö kapeihani,” mehu.

*Nindou s'hefombo moaruwaifemun#koateayei
ana, s'hefi ηgunindanei
(Ruk 9:49-50)*

³⁸ Son ai hoafi+yundohü yahuya,
“Yamundo-randeimbi, ro hoeir#hundani nindou
mami s'hafi ndür#nambo moaruwai nendi
hefoaremarandi. Raniyo asu ahambo yowan#
masahundo, nimboe ai s'hefi
s#rambeah#ndiyupoani sefahumbo,” mehu

³⁹ Sisas ai hoafi+yuh# yahuya, “Se
yowan#yahondopoani. Nindou düdi ai
hepün#feimbi moatükun# wand# ndür#nambo
rawareandi ana, ηg#r# wambo moaruwai
hoafund#r#.

⁴⁰ Nindou düdi s'hefi#mbo
moaruwaimbo-femun#koateayu ana, ai s'hefi
ηgunindani.

⁴¹ Ro an#hondümbö-anah# hoafehapuri.
Nindou düdi ai hoeirean#nani se
Krais#ndi-yafani s'hambo hoe fuiyamünd#
asagan#ni nindou ranai ahand# takin# hondü ra
süηgunambo ndemündümbui,” mehu.

*Moaruwai hohoan#mo ai an#hondümböfe
h#f#nambore arand#
(Matyu 18:6-9; Ruk 17:1-2)*

⁴² Sisas ai hoafi+yuh# yahuya, “Nindou n#mori#
ak#dou ai wambo an#hondümböreand#ran# asu
nindou ηgorü ai rariran# moaruwai hohoan#mo
süηguareand# ana, nindou ranahambo n#moei
pefi hüputüpuimünd# mburumbo hoe hohoe
af#ndambe safoefiyuwan# y#f#mbiyuwamboane.

⁴³⁻⁴⁴ S'hafi wat#ηari ai randean#nani
moaruwai hohoan#mondafüh# ana, asu

kandihawandi. Nga warı ıgorü karıhoayowanı fi bidıfirı yangırı koadürümbo nıngombo ra aboedane. Nga fi munıuambo hai dikırıfekoateyorandeımbı ranambe pifenınanı hanı ranana moaruwaiane.

⁴⁵⁻⁴⁶ Se sıhafı tııarı ai randeanınanı moaruwai hohanımondafühi ana, kandihawandi. Nga tııarı ıgorü karıhoayowanı fi bidıfirı yangırı koadürümbo nıngombo ra aboedane. Nga fi munıuambo hai dikırıfekoateyo randeımbı ranambe pifinınanı hanı ranana moaruwaiane.

⁴⁷ Sıhafı himboarı ai randeanınanı moaruwai hohanımondafühi ana, hündıhawandi. Nga himboarı mameımbı yangırıyo hefe God ıgınındı hıfandarandı ranambe kefoefe ra aboedane. Nga himboarı yımbuımbüyo hefe hai didırıfekoate koadürümbo horoweımbı ranambe pifenınanı hanı ranana moaruwaiane.

⁴⁸ Asu hai ranambe kımongımo nındoumbo asahüsıhündırı ranamboanı ııırı yıfısafındeı. Asu hai ahei fi tıkırarandürı ranamboanı ııırı dikırındıfeyo.

⁴⁹ Munıuambo nındou ranai ahei fi aboedıfemböhünda Godımbo sesı sıhefembo namı paparıhındı yahurai anımbı hainambo tııırıfo ndahümündımbıyeı.

⁵⁰ Namı ana aboedı moatükun-anesı, ııa asu namı ranai ahandı aparı ra hınııııreandühi wanayo ana, budesowanı aparıkoateayo ra ahandı aparı asükai ııırı koadürü koadüründıfe hınıııındıfeyo. Nga se namı aparayo nahurai aboedı hohanımo süngundıhındı sıhei wandafı

mam+iyei mbusümo,” mehu.

10

*Nimorehi semindhündi hiniñgife hoafi
(Matyu 19:1-12; Ruk 16:18)*

¹ Sisas ai rani hifi ra hiniñgire haya Sudia hifina Sodan hoe ñgorü-goesürüni barthoei mahu. Ranühi nindou afindi ahandi süngu tümareandamboyu asu yamundimareandürü ai yaremarandi süngu.

² Farisi nindou bidifiri ai Sisasimbo-so tüküyafu houmbo asu randihurani Sisas ai boaribadamündi ñgorü hoafi hoafimbiyuwambo yahomo houmbo raru hoeimarüwuri. Ai Sisasimbo düdurüwurihi yahomoya, “Nindou mam i ahandi nimorehi hiniñgifembo ehu ana, asu sihefi ahinümbi hohoanimo ranahambo wangeimandiyo?” mehomo.

³ Asu Sisas ai simbori hoafiyupurühi yahuya, “Moses ai nine-ahinümbi hohoanimo masapura?” mehu.

⁴ Farisi ai hoafiyomondühi yahomoya, “Moses ai hoafiyuhi yahuya, ‘Nindou ai pepa fih i sürü pande dagadowohü koandihendani ndemindi haya ñgomboe,’ mehu,” mehomo.

⁵ Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Moses ai hoafi sihamumbo masihendi ra Godindi hoafi himbosihimo-rihoemondeimbi memondamboyu hoafi ra masihendi.

⁶ Horombo hondü God ai muñguambo moatükuni nafirandühiyu nimorehi nindowenih i nafimarapiri.

⁷ Ran+mayo-wamboane asu nindowenih+ ai ahandi hondaf+indi h+n+ng+indeap+r+ haya n+morehüh+nd+fimbui.

⁸ Ranan+imbo asu yimbu ai mam+ fi tükündaf+neamboyafe. Asu nindou ra yimbuyafepoani, nga mamananafe.

⁹ God ai nindou yimbu ra mamambemareap+rane, nga nindou didai ng+r+ yikürübündeap+r+,” mehu

¹⁰ Süngunambo Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi bab+di worambe n+mar+momboemo n+moreh+ sem+nd+hünda h+n+ng+fembo hoafi ranahambo düdumarüwuri.

¹¹ Sisas ai hoafi+yupurüh+ yahuya, “Nindou düdi ai ahandi n+moreh+ ra moei yahu haya h+n+ng+reandüh+ asu n+moreh+ ngorü asemüнду ana, ai ahandi weyang+ruhü+di ranahambo moaruwaimboreandüh+ n+moreh+ sis+h+moyuhani.

¹² Asu n+moreh+ ai nindowenih+ h+n+ng+r+r+ haya ngorü nindowenih+ aser+m+ndo ana, ai-amboani nindowenih+ b+rab+r+yohane,” mehu.

Sisas ai n+moak+doumbo God ai aboed+ aboed+mb+reandüramboane mehu (Maty 19:13-15; Ruk 18:15-17)

¹³ Nindou ai Sisas sowana n+moak+d+bou ra fufur+hümüнди tükümehindi ai aheimbo war+ nand+fendür+imbohünda. Nga asu süngururü-rundeimbi ranai nindou ranaheimbo ng+n+nd+marundüri.

¹⁴ Asu Sisas ai ra hoeireanda mayoa, ahamumbo ngusüfoambe n+mb+mayupuri. Asu

ai hoafiyuhi yahuya, “Ni+moak+di+bou ra ndühi aheimbo hi+n+ng+rundüra wambo sowana mbis+hüsi. Nga ngiri boboh+indundüri. Nga God ng+n+ndi hi+fandarandi ra ni+moak+di+bou ndahuraiyeiane.

¹⁵ Ro an+hondümbö-anah+ hoafehandüri. Nindou düdi God ng+n+ndi hi+fandarandi ra ni+mor+ nahurai tüküfekoateayu ana, ai ngiri ranambe kebuai ngu,” mehu.

¹⁶ Asu Sisas ai ni+moak+doumbo war+hü k+k+h+ramündündüri mbura aheimbo war+ nandearühi God ai aboedi aboedi+mb+reandüramboane mehu.

*Nindou napo af+ndeimbi
(Matyu 19:16-30; Ruk 18:18-30)*

¹⁷ Sisas ai bot+fi hayambo hüfuane asu nindou mam+ ranai pi+pi+yu hu ahand+ hanj+foani yim+ndohonambo mamaru. Ran+yu asu ai düdufih+ yahuya, “Yamundo-randeimbi Aboedi, ro ni+nüngund+heandühi yangiri koadürü koadürümbö man+imboahi?” mehu.

¹⁸ Asu Sisas ai simbor+ hoafiyundühi yahundoya, “Ni+mbö se wambo aboedi asaf+ndira? Moai nindou didi ai aboedi+yu, nga God mam+ ai yangiri ani aboedayu.

¹⁹ Se ah+nümb+ hohoan+mo nda fi+firowandi: Se nindou hi+fokoefepoani, se ni+morehi sis+hi+mopoani, se hümbühün+poani, se nindou ngörümbo ti+kefe hefe pa+pi+hoafi+poani, se nindouyei kak+ napo sem+ndimbo ti+kai hoafi+poani. Asu se si+hafi meapembo ndondondowapiri,” mehu.

20 Asu nindoumayu ranai hoafi-yuhi yahuya, “Ro akidouyahambe sinî haponda muŋguambo ranî ahî-nûmbî hohoanîmo ra hîmborîya süŋgurîheambo-anahî,” mehundo.

21 Sisas ai nindou ranahambo hübudurirühî hîpoamborirühî hoafi-yuhî yahuya, “Awi se mamî-moatükunî mbonîmborandîfîmbo-anafî. Se ŋgafî muŋgu-moatükunî asîhoefî ra kakîfihîmbo koandîhoefühî ranîfihîndî kakî ndowandîfî. Asu kakî ra napokoatemayeî aheimbo dabadürî. Rananîmbo sîhambo takîndî sünambe yagodonîndîmboe. Asu rananîmbo se wambo süŋgundowandîrî,” mehu.

22 Nindou ranai hoafî ra hîmborîyu hayambo afîndî hohoanîmo kapeihî ndamefiyu ai napo afîndeimbi-wambo.

23 Ranîyu asu Sisas ai ahambo süŋgururü-rundeimbîmbo hübudureapuri haya hoafi-yupurühî yahuya, “Nindou napo afîndeimbîmbo ana tîŋiyomboane God ŋgîndî hîfandarandî ranambe kefoefembo ana,” mehu.

24 Asu ahambo süŋgururü-rundeimbî ai hoafî ranahambo mahepünafundî. Ranîyo asükai hoafi-yupurühî yahuya, “Wandî nîmoakîdîbou, God ŋgîndî hîfandarandî ranambe kefoefembo ana tîŋümbî safane.

25 Tîŋümbî safane napo afîndeimbî ai God ŋgîndî hîfandarandî ranambe kefoefembo! Nga Kemor ai hoearî kakîmbo nir ambe ranambe karefoendî ana, tîŋümbîyopoanî,” mehu.

26 Asu ranîyomo ahambo süŋgururü-rundeimbî ai afîndî hamîndî hepünafundühî

ahamundihoari simbori nduwurimefundi.
 'Rawefeyo ana, asu didai yangiri
 aboedambomandifia?'

²⁷ Ai ahamumbo hūbudureapurūhi
 yahupuriya, "Ndani moatükunī ana ŋgiri
 nindou aheihōari randihindi. Nga God animbo
 randeambui. God ai-animbo muᅇguambo
 moatükunī randeambui," mehu.

²⁸ Asu Pita ai Sisasimbo hoafiyundūhi yahuya,
 "Ro muᅇguambo moatükunī hinīᅇgiriᅇhu hohu
 sihambo süᅇguarīhunīni," mehuamboyu.

²⁹⁻³⁰ Ai hoafiyupurūhi yahuya, "Ro
 sihamumbo anihondūmbo-anahi hoafehapuri.
 Muᅇguambo nindou didiyei ai ahei ᅇgoafi,
 apodohomami, rehimami, hondafindi, nīmorī
 asu nūmbūri wambo süᅇgufembo hūndambo
 hinīᅇgarīhindi ana, ai 100 ranīwami nandīhi
 ndahūmūndeimboyei. Asu ai hifi ndanūhi
 nīboadeiambe ndahūmūndeimboyei. God ai
 muᅇgu moatükunī dagadürūmbui horombo ai
 masīhehindi ra ᅇgasūndīhi hehimbo
 ndahūmūndeimboyei. Ai worī, apodohomami,
 rehimami, nīmorehi, boagiri nīmorakīdībou
 asu nūmbūri ndahūmūndeimboyei. Asu aheimbo
 moaruwaimbo-ndīhindūrīmboyei, ᅇga ai
 yangiri koadürūmbo ndahūmūndeimboyei.

³¹ Nindou afindi didiyei ai haponda
 horomboehindi aiana süᅇgunīndeimboyei, ᅇga
 haponda süᅇgunaye ai-animbo
 horombondahimboyei," mehu.

*Sisas ai ahandi yifimbo ᅇgimimbo hoafimayu
 (Matyu 20:17-19; Ruk 18:31-34)*

³² Sisas ai Serusarem+nambo ahandi süngururü-rundeimbi babidi mahafomo. Nga asu Sisas ai horombofi mahafua ran+yomo asu ahambo süngururü-rundeimbi ai afindi hohoanimo-memondamboyo asu nimorehi nindowenih+ ahamundi süngu mahahüsi ranai afindi hohoanimomayei. Asükaiyu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi sepurimündü haya huh+ nin+moatükun+ ahambo tüküfemboayo ranahambo watapor+mbomarapuri.

³³ Sisas ai hoafi+yuh+ yahuya, “Himbor+yomo, sihir+ ana Serusarem+namboanef+ ahahifi, nga ranüh-an+mbö Nindou Hondü ranahambo ahinümb+ hohoanimo fifirundeimbi asu God+mbö sihou-rundeimbi+yomondi war+hündüfimbui. Ranan+mbö asu ran+ nindou ranai Nindou Hondü ranahambo yifimbiyuwamboane mb+simboemo. Asu ranahambo Suda-yafe ndifoyei war+hünd+hor+imboyei.

³⁴ Nindou ranai ahambo tikif+indahündo asu guri tif+indahindo ndühümboyei. Asu ahambo har+nd+mondomboemo ndifur+mbi moatükun+nambo hifokoandüwurümboemo. Nga asu ng+m+ sindu hayambo-an+mbö asu yif+hünd+ asükai bot+nd+fimbui,” mehu.

Sems asu Son ai adükari+ tüküfembo hoafimefani (Matyu 20:20-28)

³⁵ Sems asu Son Sebedindi+ n+mor+ yimbu ai Sisas+mbö-so tükümeFINEandi. Ran+yafani hoafi+yafandühi safaniya, “Yamundo-randeimbi, ro sihambo y+hoeh+mbö mam+moatükun+

randowandi sehoahoa düduarihoanini,”
masafani.

³⁶ Sisas ai düdureapirühi yahuya, “Se wambo
nini-moatükunimboyafani refepirimbo
yifirayafana?”

³⁷ Ai hoafiyafandühi safaniya, “Se sihafi
himboamupuimbo-randeimbi fondi raniwami
nimarifi hifandarandi ana, ro yifirayehi se
ndowandifimuni se amarifi fondi ranambe
nimandefomboane. Nga asu rananimbo ngorü
ai warihondünindu asu ngorü ai kadüdanıyu
mbirandamboane,” masafani.

³⁸ Sisas ai hoafiyupirühi yahuya, “Se ana moai
fifirineandi nine-moatükuni se düduefineandi
ranahambo. Se asubusi ro semindimboayahı ra
mandowandifaniyo? Asu se ro hundürayahi
yahurai ra hundürümandafaniyo?” mehu

³⁹ “Ranana randihoamboyehi,” safani
hoafimefani. Asu Sisas ai hoafiyupirühi yahuya,
“Se tıjirifo ra ndowandümboemo ro
asahamındihı nou. Asu ro hundürayahi yahurai
se-amboani hundüründimboemo.

⁴⁰ Awi, ro sihafanimbo ngiri yini mbisahapiri
wandi warihondani asu kadüdanı nımarimbo
ra. Nga bidifiri nındou animbo ranı fondi
ranıwami ana nımandeimboyei. Ranı fondi
ranana aheimboyo ndındofe hınıngımefeyo,”
mehu.

⁴¹ Asu sünguru-ndeimbi 10 ranai ra
himborıyomo mburumbo asu Son, Sems
ahafanimbo ngınındımarupiri.

⁴² Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbimbo
munguambo mborai yahupuri hürıhepuri

hayambo hoafi yupurühi yahupuriya,
 “Suda-yafe ndifo nindou mamî ranahambo
 dükarî horühiya hîfandî randeimbi asei. Se
 fîfirî hindî hîfandî rundeimbi ai ahamundî
 ngî nîndî ra muŋguambo nindoumbo
 nafuimbohünda. Asu ahei adükari hamîndî
 horomboyafu homondeimbi, ai ahamundî
 ngî nîndî nambo muŋguambo nindoumbo
 hîfandarundürî.

⁴³ Nga se ranî süngundumboemo. Nga nindou
 didai adükari tüküfembo ehu ana, ai moanî
 farî hairandeimbi nahurai mbî nünguwamboane.

⁴⁴ Nindou düdi ai adükari hamîndî tüküfembo
 hohoanî moayu ana, ai muŋguambo nindouyei
 moanî ratüpurîyu randeimbi
 tükümbî fiyuwamboane.

⁴⁵ Mamî yahuraiane, Nindou Hondü ai
 hîfî nambo makusu ra nindou ai ahambo
 farî hefimboyopoanî. Nga ai ahandî yangî rî
 nîngo hohoanî mo ra nindou ranaheimbohünda
 hî nîngî fehü aboedambofendürî mboyu
 makusu,” mehu.

Sisas ai nindou himboatî harî aboedî marî rî

⁴⁶ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi
 babî dî mbo Seriko ngoafî hü tüküme fundî. Ai
 tüküyafu mburu nindou afîndî safî
 ranî babî dî mbo heiane, Bartimeus Timeusîndî
 nî morî himboatî harî kakî napombo moako
 moakoyu randeimbi ranai nafî kî mî mamaru.

⁴⁷ Ai Sisas Nasaretî hündî akî mî asünu hoafi ra
 hî mborîyu haya puküna hoafi karî hoehü
 yahuya, “Sisas, Defitîndî ahurî, se wambo
 hî poamborowandî rî,” mehuamboyo.

⁴⁸ Asu Nindou afɪndɪ mahei ranai nindou hɪmboatɪhari ranahambo afoai hoafɪ kɪkɪrandɪfɪ masahũndo. Nga nindou ranai asũkai pukũna hoafɪ karɪhoehũ yahuya, “Sisas, Defitɪndɪ ahuirɪ, se wambo hɪpoamborowandɪrɪ,” mehundo.

⁴⁹ Sisas ai nũngumbo hoafɪyuhɪ yahuya, “Nindou ranahambo hoafɪyahũndoanɪ ndũhɪ mbũsũnu,” mehuamboyu. Asu nindou afɪndɪ ranai hɪmboatɪhari ranahambo mborai masahũndo. Ai hoafɪyahũndowohũ seiya, “Hɪhɪfɪ-hɪhɪfɪ kapeihũ botɪyafɪ! Nga Sisas ai sɪhambo mborai mehu,” masahũndo.

⁵⁰ Ranɪyo nindou hɪmboatɪhari ranai horɪpɪrohoei piyu haya ahandɪ ngɪsɪhari hoearɪ yare sɪhai haya Sisasɪmbo sowana mahu.

⁵¹ Sisas ai dũdurirũhɪ yahuya, “Ro sɪhambo nɪnɪ-nũngufenɪnɪmboyo se hohoanɪmoayafa?” mehundoamboyu. Asu hɪmboatɪhari ranai sɪmborɪ hoafɪyuhɪ yahuya, “Nindou Yamundo-randeimbɪ, ro asũkai hɪmboarɪnda samboanahɪ,” mehundo.

⁵² Sisas ai hoafɪyundowohũ yahuya, “Se anɪhondũmboarowandɪ ranɪ sũngumbo aboedɪyafɪmboanafɪ, nga hafɪ,” mehundoamboyu. Asu mamɪhari asũkaiyu hoeireandũhɪ Sisasɪmbo nafɪsũngu sũngumarũrɪ hu.

11

Sisas ai Serusarem ngoafambe adũkarɪ bogorɪ nindou nahurai tũkũmefiyu (Matyu 21:1-9; Ruk 19:29-38; Son 12:12-15)

¹ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo Serusarem ngoafikimi akimi tifiirundühiyomo Orif hifi wafuhi Betefage asu Betani ngoafihü tüküme fundi. Ai ahambo süngururü-rundeimbi yimbu koarhepürühi yahuya,

² “Ngoafi gogu anango raninambo ngafani. Se ngoafambe tükündafineandühi dongi hoarifi nindou ai horombo semindi hokoate nimifih wofinambo himondindümo hiningindundani ningowa nimehünou hoeindineamboyafani. Se wofi fufurindhene hena ndowandifani dügüfani.

³ Asu nindou mamai sihafanimbo düdündüfirühüya, ‘Nimboe dongi ra sowandifani ahüfana?’ ehu ana, asu se hoafindafinandowohü animboya, ‘Adükari ai ranambo ratüpurindu mbunda ngiri amitata koandihendi,’ mbisafani,” mehu.

⁴ Ai hafani hoeirineandane dongi ranai nafini wori naitambe kimi himondirundümo hiningirundani maningo.

⁵ Ai wofi fufuriheneandane, nindou akimi maningomo ranai düdurüpirühi yahomoya, “Se nini-nününgufemboyo dongi ra wofi fufurariheneanda?” mehomondambo-yafani.

⁶ Asu Sisas ai hoafimayupiri süngu simbori hoafimefinapuri. Ranio nindou-memo ranai dongi ra semindi hombo ahafanimbo yini mehomopiri.

⁷ Ai dongi ra sowandifani hüfani Sisasimbo-so tüküyafine ahafandi hoandari hoeari ra dongiwami manandineanda raniwami Sisas ai

mamaru.

⁸ Ran+yei nindou af+ndi ranai ahei ng+si+hari
hoear+ yimünd+bad+hümündi naf+n+ kor+hi hei
asu bi+d+di+firi ai mbeyemü nahurai
hutühümündi kor+mar+hi hei.

⁹ Nindou af+ndi ranai puküna hoafi
kar+hehindühi seiya,

“God+mbö h+hi+fi-h+hi+fi+mböane!

God ai nindou Adükar+ndi ndür+nambo
aşunu ranahambo aboedi
aboedi+mb+riramboane.

¹⁰ Sihefi amoa Defit+ndi s+rambeah+ndi
adükar+ bogori hapondani sihefi+mbö
hi+fandi+yomun+mböayu ranahambo God
ai aboedi aboedi+mb+riramboane.

God ni+moamo hondü amaru ranahambo
hi+hi+fi-h+hi+fi+mböane!” *Buk Song 118:25-26*

masei.

¹¹ Sisas ai Serusarem+hi tüküfi haya hu God+ndi
worambe mun+gu-moatükun+ hübudura
wak+mareand+. Nga asu ndeara ni+mb+ifembo
yang+ri+mayowamboyo ai ahambo
süngururü-rundeimbi 12 ran+bab+di+mbö Betani
ngoaf+nambo hi+hi+ri+yafu mahomo.

*Sisas ai fik hoandasüfo ni+m+ndi nahurai
ranahambo yowan+ hi+si+yopoan+ mehu
(Matyu 21:18-19)*

¹² Ngorü sinambo Betani ngoaf+hündi
sifomondühiyo, Sisas ai wembombomayu.

¹³ Ran+yu fik ni+m+ndi ranai ak+dou an+guni safi
emündü af+ndi momor+yo haya man+ngowa
hoeimareand+. Ai fik hi+si kiar+hi+po yahu haya
ak+im+ hi+mböambo mahu, nga ai moai hi+si
mam+ amboan+ kiarowa hoeiriri. Ai emündü

yangiriyoyo afindi momorimayo, sapo ranana fik hisambeyopoani, nga ranimbo wamboyo.

¹⁴ Sisas ai fik nimirindi ranahambo hoafiyundowohü yahuya, “Se yowanı asukai hisiyowanı nindou ai fik sesipoanı,” mehuamboyo. Asu ahambo süngururü-rundeimbi ai hoafi hoafimayu ra himborimemo.

Sisas ai Godindi worambeahindi nindou kaki semindimbo ratüpurı ratüpurımemonda hemoafoareapurı

(Matyu 21:12-17; Ruk 19:45-48; Son 2:13-22)

¹⁵ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo homo Serusarem ngoafihü tüküyafu houbmo Godindi worına mahu. Ai hu himboyuwane nindou ai ranambe napo kakifihı sıhou sowandümo raraomaründa bukürımafoareapurı. Ai nindou kaki nandu houbmo sıseru asu nindou nımarımo ndu kakifihı sıhou-marundi ahamundi nımarıfondı ra hıhıre amoahımareandı.

¹⁶ Asu ai nindou ranahamumbo Godindi worı ranı papambe fufuemıdı horambo yowanı mehupurı.

¹⁷ Ranıyu nindou ranahamumbo yamundeapurühi yahuya, “Godıdı bukambe yare hoafıyowohü yahoya, ‘Wandı worı ana munıambo hıfıhündı nindou ai ho wambo dıdıbafıfe worane,’ *Aisaia 56:7, Jeremaia 7:11*

meho. Nga se hümbuhünı nındouyei dıbonapıfe fondı nahurai rawarıhındı,” mehu.

¹⁸ Godımbmo sesı sıhou-rundeimbi bogorıyomo asu ahınümbı hohoanımo yamundu

rundeimbiyomo ai ranühi hoafi ra
 himboriyomo houmbo Sisasimbo hifokoeffimbo
 nafikokomarundi. Ai ramefundik ra sapo nindou
 ranai Sisasindi yamundife hoafik ranimbo
 hepünahi marihünda ranimbo yihimborurühi.

¹⁹ Asu nimbambeahi Sisas ai ahambo
 süngururü-rundeimbi babidimbo Serusarem
 hininngiru houmbo mahomo.

*Nindou düdi ai anihondümbofe hondü
 anihondümboreandühi didibafefiyu ana, ai
 ndemündübui
 (Matyu 21:20-22)*

²⁰ Ngorü-simboani siambeahi Sisas ai ahambo
 süngururü-rundeimbi babidimbo homondühiyo
 hoeirundanik fik nimindi ranai nimbimayo. Ai
 nimbiyowohü emündü asu ahasiharik
 munguambo yapataparimayo.

²¹ Sisas ai fik nimindi ranahambo
 hoafimayundo ra Pita ai fifire haya
 hoafiyundowohü yahuya, “Nindou
 Yamundo-randeimbi hoeiro, fik nimindi se
 hoafimayafindo ranana nimbियो haya aninngo,”
 mehu.

²² Asu Sisas ai simborik hoafiyupurühi yahuya,
 “Se Godimbo yangirik anihondümbondundi.

²³ Ro sihamumbo anihondümbonanahik
 hoafehapurik. Nindou mamik ai yimbu
 hohoanimokoateyuhü nimoei wafu
 ndanahambo siriwara-ambe karikhoefik hanifik
 ehu ana, ai hoafimayu süngu randifemboe.

²⁴ Ranimboane ro sihamumbo hoafehapurik, se
 ninimoatükunik semindimbo
 anihondümborundühi ndahumindemboyefik

yahomo houmbo dɪdɪbafefundɪ ana,
rani-sũngunambo anɪmbo ndowandũmboemo.

²⁵⁻²⁶ Asu se botɪndafu nɪŋgomombo
dɪdɪbafɪndafundũhɪ nindou ŋgorũ ai sɪhambo
moaruwai ramareandɪ ra hohoanɪmoayafɪ ana,
amboawi mbɪsafɪndo. Rananɪmbo asu God ai
sɪmborɪ sɪhafɪ hohoanɪmo moaruwai ra
amboawi mbũsũmbui,” mehu.

*Sisasɪmboya dũdi sɪhambo ŋɪnɪndɪ masaganɪnɪ
yahomo houmbo dũdumefundɪ
(Matyu 21:33-46; Ruk 20:1-8)*

²⁷ Sisas ai ahambo sũngururũ-rundeimbɪ
babɪdɪmbo asũkai Serusarem ŋgoafɪhũ
tũkũmefundɪ. Sisas ai Godɪndɪ worambe huane
Godɪmbo sesɪ sɪhou-rundeimbɪ, ahɪnũmbɪ
hohoanɪmo fɪfɪrundeimbɪ asu bogorɪ nindou ai
ahambosowana mahomo.

²⁸ Ai Sisasɪmbo dũdururũhɪ yahomoya, “Se
ndanɪ ŋɪnɪndɪ ra nahanɪhũndambo
sowandɪfɪmboyafa? Dɪdandɪ ŋɪnɪndɪ nda
sɪhambo masaganɪnamboyafɪ ndanɪ ratũpurɪ
rawarowanda?” mehomondamboyu.

²⁹ Asu Sisas ai sɪmborɪ hoafɪyupurũhɪ yahuya,
“Roamboanɪ sɪhamumbo sɪmborɪ mamɪ dũdufe
dũdundɪheapurɪmboyahɪ. Se wambo sɪmborɪ
hoafemondɪndɪrɪ ana, asu ro ndanɪ ratũpurɪ
ratũpurɪmbo ŋɪnɪndɪ dũdi masendɪrɪ ra
hoafɪndahapurɪmboyahɪ.

³⁰ Se wambo hoafɪyomondɪndɪrɪ, Son ai
nindou hundũrũra-marandɪ ŋɪnɪndɪ ra
Godɪndɪ-mayoyo, asu hɪfɪ ndanũhɪndambo
nindou-yomondɪ-mayoyo?” mehu.

³¹ Ai ahamundihōari sīmborī hoafiyomondūhī yahomoya, “Sihiri Godīndī-mayoane asefi ana, ai sihefīmboya asu nīmboe anihondūmbofe-koateayomoa? mbūsūmbui.

³² Nga sihiri hoafiyefūhīya hifinīndī nindou-yafemayoane asefi ana, asu muṅguambo nindou ai fifirihindī Son ai Godīndī hoafi hoafiyu-randeimbani,” mehomō.

³³ Ranīmboyo ai hoafiyomondūhīya, “Moai fifirihundī,” mehomondamboyu. Asu Sisas ai sīmborī hoafiyupurūhī yahuya, “Roamboani dūdi ṅginīndī masendiri ra ṅgiri hoafindahipuri,” mehu.

12

Nindou moaruwai wain nūmbūri hifandīmarundī kafeefe hoafi
(Matyu 21:23-27; Ruk 20:1-8)

¹ Sisas ai Suda-yei boboagorī ranahamumbo kafeefe hoafi hoafiyuhī yahuya, “Nindou mamī ai wain nūmbūri nūmbūri-ra mbura giniri-mayu. Wainī hīsī ra bubutūkimbohūnda hifi ambe kīkīra mbura nūmbūri ra hifandīmbo dago hūra hīnīṅgīmareandī. Nūmbūri ra ṅgorū nindou-yomondī warūhī kakī semīndī ratūpurīmbo hīnīṅgire haya ahandīhoari ṅgunī hifina mahu.

² Wainī ranai hīsīmayowamboyo nūmbūri aharambūri ranai ahandī ratūpurīyu randeimbī koamarīheirū. Ai ṅguwanī nūmbūri ranambeahīndī sesī bīdīfiri mbīsabudowa yahu haya.

³ Nga nübürî hîfandîmarundî ranai ratüpurîyu-randeimbî ranahambo mburündümo houmbo bubururü mburu nîñî akîdou warambefendokoate koamarîhawurî.

⁴ Asu nübürî aharambürî-mayu ranai asükai ratüpurîyu-randeimbî ngorü koamarîheirü. Ranîyo ranahambo amboanî mbîro burüwurî mburümbo moaruwai moaruwaimbomarüwurî.

⁵ Asükai ngorü ratüpurîyu-randeimbî koamarîheirü. Nga ranahambo hîfokoamarüwurî. Asu asükai süngunambo ahandî ratüpurîyomo rundeimbî afîndî koamarîhepurî. Nübürî hîfandîrundeimbî ranai bîdîfirî buburupurî koamarîhoupurî asu bîdîfirî hîfokoamarupurî.

⁶ Nîndou nübürî hîfandîmarundî sowana koehefembo ra nübürî aharambürü ahandî ngusüfo parireimbî nîmorî yangîrîyu manüngu. Nga bîdîfirîranambo ahamumbo sowana koamarîheirü. Afîndî ai hoafîyuhîya wandî nîmorîndî hoafî anîmbo hîmborîndîmboemo yahu haya koarmarîheirü.

⁷ Nga nübürî hîfandîmarundî ranai ahamundîhoarî sîmborî hoafîyomondühî yahomoya, ‘Ndanana nübürî aharambürîndî nîmorî-ani. Sîhîrî ahambo hîfokoandîhurühî, anîmbo nübürî ra sîhefîmbeyo-wamboane,’ mehomo.

⁸ Ranîyo nîmorî ranahambo kîkîhîründümo mburu hîfokoarüwurî houmbo ahandî finîmoko ra wain nübürî ginîrî hundünî pîmarüwurî,” mehu

⁹ Asu Sisas ai düdufîhî yahuya, “Nübürî aharambürî ranai nîñî-nüngumandea? Ai düdü

wain nūmbūri hifandimarundi ra
hifokoandepurūhi wain nūmbūri ra ŋgorū
nendambo asūkai dagapurūmbui.

¹⁰ Awi seana Baiborambe hoafi mapenŋgo ra
hoeimbarundi yopoani. Ai yare hoafiyowohū
yahoya,

Kambohoani worimboru-rundeimbi ai
moaruwaiane yahomo houmbo
masihoemo
ranane asu hapondani wori
ŋginemindimbo bogimondi
kambohoanimbofemboayo.

¹¹ Adūkarī ai ahandihoari ramareanda
tūkūmefeyoane,
ranane ro hoeirihundani
aboedihamindayo,” *Buk Song 118:22-23*
mehu.

¹² Suda-yei boboagori nindou ranai fifirundi
ahamumboyo rani kafeefe hoafi ra Sisasi
wataporimbomarani. Ranimboyo Sisasi
ranūhi kikihimindimbo hohoanimomemo. Ŋga
nindou afindi ranaheimbo
yihimboyomondūhiyo, raru hinŋgirūwuri
houmbo mahomo.

*Takis kaka sai hohoanimo ranahambo Sisasi
dūdumarihorī
(Matyu 21:18-19)*

¹³ Suda-yei boboagori nindou ranai Farisi
nindou bidifiriyomo asu Herotindi nendi
bidifiriyomo ahamumbo Sisasi sowana
koamarihoupuri. Ai tikefe hefemboya Sisasi
moaruwai hoafi hoafimayu yahombo yahomo
houmbo mahafomo.

14 Nindou ranai homo Sisasimbo hoafiyomondühi yahomoya, “Nindou Yamundo-randeimbi, ro fifirihumboanefi, seana nindumbo yihimbokoate anihondumbo-anafi hoafiyafi arandi. Seana nindou ndüreimbiyei asu ndürikoateyei ranaheimbo moai hohoan+moyafi, nga God yifirayu hohoan+moane nindou yamundo arandi. Asu se nünguro hohoan+moyafa? Romiyafe adükari bogori Sisarimbo takis kaki saimbo ra ah+nümbiyo, waniyo? Asu sihiri takis kaki saimbo ra ah+nümbiyo, waniyo?” mehomo.

15 Asu Sisas ai ahamundi woshihoafi hoafi ra fifire haya hoafiyuhi yahuya, “Nimboe se wambo refe hoeifendirimbo ehomoa? Kaki hoari mamii sowaründümo sinimo animbo ro hoeindheal!” mehu.

16 Nindou ranai kaki hoari sowaründümo homo masabudowamboyu düdureapurühi yahuya, “Ndüri asu sisami nda dadea?” mehuamboemo. Asu ai hoafiyomondühi yahomoya, “Sisarindane,” mehomo.

17 Asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Sisarindi moatükunayo ra Sisarimbo ndabudo. Asu Godindi moatükunayo ra Godimbo ndabudo,” mehuamboemo Sisasindi hoafi ranahambo mahepünefundü.

*Nindou yifihündi botife hoafi ranimbo Sisasimbo düdumefundo
(Matyu 22:23-33; Ruk 20:27-38)*

18-19 Sadyusi ai hohoanimo-yomondühiya, nindou yifiyeimbi ai ngiri asukai yangiri botindahindi yahomo-rundeimbi ai homo

Sisasimbo düduyafundühi yahomoya, “Nindou yamundo-randeimbi, Moses ai sihefimbo ndani ahinümbi hohoanimo nda sürü papimarandi. Nindou mamî ai nimorehi semündü haya nîmori-koate nindowenihî ai yîfayü ana, amonngoandi kai ra akîdî ai mbîsemündu-wamboane. Rananimbo ahandî amonngoandi fondambe nindou wanîndîmboemo-hünda nîmori kambîrîneandamboane.

²⁰ Mamîmbo apodoho mamî 7 manîngomo. Amonngo hondü ranai nîmorehi ra semündü haya nîmori mbuimîndîkoate yîfîyuhîyu asu nîmorehi ahandî ra ranîkîmînîndî akîdîmayu ranahambo hînîngîmareandi.

²¹ Ranîyo nîmorehi ra asükai akîdî ngorü ai semündü haya nîmori kefekoate yîfîmayu. Ranîyo asükai akîdî ngorü ranîkîmînîndî ai-amboani mamî yahurai ramefiyu.

²² Mamî yahurai apodoho mamî 7 ranai ramefundî. Ranîyo süngunambo nîmorehi ranai amboani yîfîmayo.

²³ Apodoho mamî ranai nîmorehi ra muᅅguambo masowandümo. Nga süngunambo nindou ranai yîfîhündî botîfeambe apodoho mamî ranai botîndafundühi asu nîmorehi ra dadî nîmorehi manda?” mehomo.

²⁴ Sisas ai hoafîyupurühi yahuya, “Se moai Baiborambe hoafî apenîngo ra fîfîrundî asu Godîndî ngînîndî fîfîrundî. Ranimboane se mamîkarî hoafayomo.

²⁵ Nindou yîfîyeimbi ai asükai yanggîrî botehindî ana, ngîrî anamîndühi-ndahi asu

nimorehühi-ndafu ndühündi. Aiana sünambeahindi nendi nahurai ni-boadeimboyei.

²⁶ Nga nindou yifiyeimbi yifihündi botife ra awi se Mosesindi buk nimi akidou hai imami tükumefeyo ra se hoeimbaruyo? Hoafi sürü mapeniŋgo ranambe God ai Mosesimbo hoafiyuhî yahuya, 'Roana Abrahamindi God-anahi, Aisakindi God-anahi, asu Sekopindi God-anahi,' mehu.

²⁷ God ana yifiyeimbiyei Godi yupoani. Nga yangiri ni-boadeimbiyei God-ani. Sihei hohoanimo ana hihihindi hohoanimoane," mehu.

Godindi weangurühindi ahinümbi hohoanimo (Matyu 22:34-40; Ruk 10:25-28)

²⁸ Ahinümbi hohoanimo fifireandeimbi ai süfuane Sadyusi ai Sisas babidimbo simbori hoafimemo. Raniyu ai himboriyuane Sisas ai ahamundi düdufe hoafi ra simbori aboedi hoafimayupuri. Raniyu Sisasimbo düdurirühi yahuya, "Ahinümbi hohoanimo nahanayo amuri ranahambo ngasünde haya adükari hamindayoa?" mehuamboyu.

²⁹ Sisas ai simbori hoafiyundohü yahuya, "Ngasündeandeimbi ahinümbi hohoanimo ana ndanane: 'Israer se wudipoapondihi himborindei. Adükari mamî yangirani sihefi Godayu.

³⁰ Se sihefi God Adükari ranahambo ngusüfoambe muŋguambo, yifiafi muŋguambo, hohoanimo muŋguambo, nginindi muŋguambo ranambo ngusüfo pandihori.'

³¹ Raniकिनिन्दि ahinümbi hohoanimoane nda: Se sihafî wandafi mamimbo ngusüfo

pandowandürî sîhafî fimbo rawarowandî nou. Moai ñgorü ahîñümbî yimbu ndanahafembo ñgasündeandeimbî yangoro,” mehu.

³² Ahîñümbî hohoanîmo fîfîreandeimbîmayu ranai Sisasîmbo hoafîyundohü yahuya, “Nindou Yamundo-randeimbî, se hoafayafî ra aboedane. Anîhondane moai ñgorüpoanîmbo God nûngu, ñga Adükarî God mamî yangîrani anûngu.

³³ Ranîmboane Godîmbo ñgusüfoambe muñguambo, fîfîrîfe muñguambo, ñgîñîndî muñguambo ranambo ñgusüfo pefembo asu wandafî mamîmbo ñgusüfo pefembo sîhefî fimbo rawehundî nou randîhumboane. Sîhîrî yimbu hohoanîmo ra rawarîhundî ana, Godîmbo sesi muñgu mandîfe asu nîñîhondî hîfîkoefe mandîfe sîhefe ra ñgasündeamboane,” mehu.

³⁴ Sisas ai hoeireandane ndore fîfîreandeimbî hoafî sîmborî hoafîmayuamboyu ai hoafîyuhî yahuya, “Se God ñgîñîndî hîfîandarandî ra akîmîsafî anîmbafî.” Sisas ai yare hoafîmayua amurî ranai ahambo düdufe hoafî hoafîmbo yîhîmbomemo.

*Sisas ai düdi Krais-ayü yahu düdumefiyü
(Matyu 22:41-46; Ruk 20:41-44)*

³⁵ Sisas ai Godîndî worambe nindou yamundearühî düdufîhî yahuya, “Nîmboe ahîñümbî hohoanîmo fîfîründeimbî ai Krais, nindou ra God ai ahandî nendambo aboedambofembo kamafoarîrî, ranahambo Defitîndî nîmor-ani ehomoa?

³⁶ Yîfiáfî Aboedî ai Defitîmbo hohoanîmo masagadowa hoafîyuhî yahuya,

‘Se wandi warihondü warani nïmandifi
 ngafimbo sihafî hürütümbi ra sihafî
 hoarehi hiniᅅgindîheapuri-mboyahi,’
Buk Song 110:1

mehu

³⁷ Defit ai Kraisiᅅmbo Adükari yahundo-marandi,
 asu nüngunde ahandi nïmori mandü-a?” mehu.

*Sisas ai ahinümbi hohoanimo fifirundeimbimbo
 ahini hoafimayupuri
 (Matyu 23:1-36; Ruk 20:45-47)*

Nindou afindi ranai yangoriᅅmbo Sisasindi
 hoafi himboriᅅmbo hihifi-hihifimayi.

³⁸ Ai yamundeandürühi yahuya, “Ahinümbi
 hohoanimo fifirundeimbimbo hibadihümbö.
 Aiana warî hoandarümbi hoeari yihuruyo hefe
 maketambe howani nindou ai ahinïyeihî
 hihifi-mbirihümuni yahomomboanemo
 hohoanimoemo.

³⁹ Aiana rotumbo-hünda rotu worambe asu
 sesesambe ra weangurühindi fondiwami
 wagabe nïmarimboanemo hohoanimoemo.

⁴⁰ Aiana nïmorehi kaisahoabedi ranaheimbo
 wosihoafori hoafiyomondürühi ahei wori
 kosiründümo asu tikarhoumbo hoandari
 hamindi didibafiyafu arundi.
 Ranimbo-hündambo animbo papi hoafi
 yibobofeambe ahamumbo ana tiriifo ra
 moaruwai hamind-animbo ndimboe,” mehu.

*Nïmorehi napokoate Godimbo kaki masihendi
 (Ruk 21:1-4)*

⁴¹ Sisas ai Godindi worimbo kaki hipiri fikimi
 nïmaruane nïmorehi nindowenihî ai hipiri
 ranambe hei kaki mafoarihindi. Nindou kaki

afindeimbi ranai afindisafi hipiri ranambe hei mafoarhindi.

⁴² Asu nimorehi napokoate kai ranai hamburi kaki yimbu toea sepirimindi ho hipiri ranambe mafoareapiri.

⁴³ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbimbo mborai yahupuri gugureapuri haya hoafiyuhi yahuya, “Ro sïhamumbo anihondumbo-anahi hoafehapuri. Nimorehi kai napokoate kaki Godindi wori hipirambe masihendi ranana napo afindeimbi masihendi ranhambo ngasündeamboane.

⁴⁴ Nindou napo afindeimbi ranai ana ahei adükari mbegorindüri, nga akidou mafoarhindi. Nga nimorehi kai napokoate ranai ahandi sesi pemimboyoweimbi-mayo raniyo mungu masihendi,” mehu.

13

Sisas ai Godindi wori bireboemboe mehu

¹ Sisas ai Godindi wori hiningire tüküfiyuane ahandi süngururü-rundeimbi mamai ai hoafiyuhi yahuya, “Nindou Yamundo-randeimbi, wori aboedi safi asu nimoiei adükari ra hoeiro,” mehundo.

² Sisas ai simbori hoafiyuhi yahuya, “Se wori afindi ndanahambo hoeiarowandi. Ngiri nimoiei mamai amboani ngoründiwamai nanjo, nga hifitireboai pindimboe,” mehu.

*Sisas ai tihirifo afindi tükündifemboe mehu
(Matyu 24:3-14; Ruk 21:7-19)*

3-4 Sisas ai Orif hifi wafuambe nimarü himboyuane, Godindi wori ai anguni goagu mafondaro. Asu Pita, Sems, Son, Andru ai yangiri masifomo. Ai sifomo Sisasimbo düdurüwurühi yahomoya, “Hoafiyafimuni rani-moatükuni ra nüngüsümboani tükümandifea? Asu nini-moatükuni boatei tükündifemboe mbisefi fifirmandihua?” mehomondamboyu.

5 Asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Se hibadumbo, nga nindou mam sihamumbo woshihoafori hoafindapurümbui.

6 Nindou afindi ranai ngomo wandi ndüri dükandundühiya, ‘Ro nindou rananahi nda,’ mbisimo houmbo nindou afindi woshihoafori hoafindundürimboemo.

7 Asu se yifiarindimondani himborindimondühane, asu yifiari hoafi yangiri angunipoedi himborindimondühane ra se yowan afindi hohoanimondimboemo. Rani-moatükuni ra tükündifemboesi, nga asu rani-moatükuni tükefeyo ranahambo awi bidifiranambo siane yahopoani.

8 Hifi-hifi ranai simbori yifiarindomboe. Asu adükari bogori nindouyafe nendi ranai simbori simborindimboemo. Hifi bidifiri ranifih sesi ai wanindimboe asu hifthe ranai tükündifemboe. Munguambo moatükuni ranana nimorehi ai nitori wakemindimbo yaho haya asübusi boatei asemindo nahuraiane tükefeyo.

9 Ransimboani animbo se hibadumbo. Ai sihamumbo mbundüpundümo houmbo kansiriyafe himboarühi papi hoafindüpurimboemo. Asu Suda-yei rotu

worambe bubundüpurimboemo. Wambo sünguna ahamundi adükari bogori asu hifandirundeimbi ahamundi himboahü niñgomboemo. Nga refeambe animbo Aboedi Hoafi ahamumbo wataporimbondüpurü.

¹⁰ Nga bidifiranambo si ranai tüküfekoateyoambe nindou muñguambo ranai aboedi hoafi ra himborindei hehimbo animbo.

¹¹ Sihamumbo mbundüpondümo houmbo kotambe ndowapundümo ñgomondani se yowanü niñi hoafi hoafimandefi yahoefembo yiñimboyopoani. Moani rani-simboani hamindi animbo se hoafimbo ra God ai horindeapurümbui. Asu ñgiri se sihamundihoari wataporimbondündi, nga Yifiafi Aboedi ai-animbo wataporimbondamboe.

¹² Nindou ai ahamundi amonjo mamü asu akohoandambo papi hoafindüpurü mbundumbo hifokoeffepurimbo hoafindimboemo Asu afindi ai mamü yahurai randeambui. Asu nimori ai ahandi hondi afindambo moaruwaimbondeapirühi nindoumbo hoafinduanü hifkoandüpurimboemo.

¹³ Wambohünda muñguambo nindou ai sihamumbo moaruwaimbo-ndihipurimboyei. Nga asu didiyei moanane sei ñginindi animboei hei ana, God ai aboedambo-ndearümbui,” mehu.

Moaruwai hamindi moatükunü tükündifemboe (Matyu 24:3-14; Ruk 21:7-19)

¹⁴ Sisas ai hoafiyuhi yahuya, “Se hoeindundanü moaruwai hamindi moatükunü sürühoeimbi fondiwami niñgomboe. Nindou

düdi ndani hoafi nda ritimarandi ana, ai fifiri+mbireandamboane. Rani+samboani nindou Sudia hifihü an+amboei ai n+mai fefoehi hehi hifi wafuanambo mbihahüsiamboane.

15 Asu nindou ai wor+wam+nindi akusifoendi ra ai yowani ahandi napo fufoem+ndimbo wor+nambo keboembui.

16 Asu nindou düdi nümbürambe anüngu ranai yowani ahandi war+hoandari hoeari sem+ndimbo ngumbui.

17 Rani+samboani nimorehi warandühumbanei asu n+mor+kehureimbanei aiana hipoan+amboembouanei.

18 Se Godimbo didibaf+ndafundani animbo rani-moatükuni ranai ngi+s+hari afindi tüküfeyoambe tüküfekoatembeyo-wamboane.

19 Nimboe sapo rani-samboani animbo moaruwai ham+ndi t+ri+fo tükünd+femboe. God ai wean+gürühi mun+gu-moatükuni naf+randambe moai yahurai t+ri+fo tüküfeyo, asu süngunambo amboani ngi+ri yahurai moatükuni tükünd+feyo.

20 Asu Adükari ai t+ri+fo ranahambo bodifoahüfe k+kem+ndi+koate mbeimbonana mun+guambo nindou ranai ngi+ri aboedamboyahindi. Nga nindou ai wandanei yahu di+bon+yu h+n+ngi+mareandüri aheimbo hohoan+mondandürühi bodifoahünde k+kindeambui.

21 Rani+samboani nindou mam+ ai si+heimbo hoaf+ndundürühi+ya, 'Hoeir+hi, Krais ini nda,' mb+seian+yo asu 'Hoeir+hi, ini goagu ra,' mb+seian+ se yowani an+hondümb+ofepoani.

22 Nindou bi+di+firi ai ngomo tikandu houmbo animboya, 'Ro nda Krais-anahi,' asu 'Ro God+ndi

hoafi hoafiya rihandeimb-anahi, 'mbisimo hou hepünifeimbi moatükunî randumboemo. Ai rarumbo-mbembonana God ai nindou diboniyundüreimbi ranaheimbo tîkai hoafiyomondürî.

²³ Ranimboane muᅅgu-moatükunî tükefeyo ra se hibadihümbö, ᅅga muᅅguambo moatükunî tüküfekoateyoambe ranahambo hoafayahapuri," mehu.

*Sünᅅgunambo Nindou Hondü ai kudümbui
(Matyu 24:29-31; Ruk 21:25-28)*

²⁴ Sisas ai hoafiyuhî yahuya, "Ranî-moatükunî ranai tükündife hayambondoanî animbo, hüfîhamîndî ai nîmbîraᅅî ndamîndîmboe asu amoamo ai ᅅᅅîrî sindu.

²⁵ Mupui ai sünambeahîndî firîbadeboai pütapîndowohü asu muᅅguambo sünambeahîndî ᅅᅅînîndî moatükunî ranai fîfîmîndîmboe. *Aisaia 13:10, 34:4*

²⁶ Ranîsimboanî animbo nindou ai hoeindîhoranî Nindou Hondü ai mburîᅅgaiwamî naᅅᅅu haya ahandî himboamupuimbo-randeimbi ᅅᅅînîndî kapeihî kudümbui.

²⁷ Ranîsimboanî animbo ai sünambeahîndî nendî koandîhepuranî ᅅᅅomo nindou God ai diboniyundüreimbi ra hîfî ranahandî yimbuyimbu himboranîpoedî gugurînduwurümböemo. Ai hîfî ranühî fufundündîmo ᅅᅅomombo sünü hîfî fondeandambe ᅅᅅomo tükündafumboemo," mehu.

*Se süfuri nîmîndî ranahambo fifîrîndîhîndî
(Matyu 24:32-35; Ruk 21:29-33)*

²⁸ Sîsas ai asûkai hoafîyuhî yahuya, “Se süfuri nîmîndî fifîrîndundî. Nîmî ranai emündü fofoayo ana, se fifîrîndî ra ndeara hoembo akîmî tüküfembo yahomboane.

²⁹ Mamî yahuraiane, se hoeindundanî munḡuambo moatükunî tükéfeyo ra se fifîrîndundî, Nîndou Hondü ai ḡîḡîrî amîtata kudu, ḡḡa ndeara yipurî kîmanî anḡḡu.

³⁰ Ro sîhamumbo anîhondümbö-anahî hoafehapurî. Bîdîfîrî nîndou hîfî ndanühî anîboadei ranai yîfîkoateyeiambe anîmbo ranî-moatükunî ra tükündîfemboe.

³¹ Hîfî asu sünü ana awarîndîhoemboe, ḡḡa wandî hoafî ana ḡḡîrî awarîndîhoayo, ḡḡa wanî,” mehu.

*Nîndou mamî ai-amboanî moai Adükari ai
tüküfembo si ra fifîreandî
(Matyu 24:36-44)*

³² Sîsas ai asûkai hoafîyuhî yahuya, “Nîndou mamî ai-amboanî moai ranî-moatükunî tüküfemboayo si ra fifîreandî. Sünambeahîndî nendî amboanî moai fifîrîndî asu Nîmorî ai-amboanî moai fifîreandî, ḡḡa Afîndî ai-yangîrani fifîreamboayu.

³³ Se hîbadümbö nîḡḡomo, nîmboe sâpo ranî-moatükunî tüküfembo ra se moai fifîrîndî.

³⁴ Ranana nîndou mamî ai ḡḡorüḡoanî nî hombo yahu haya, ahandî ratüpurîyomo rundembîmbo hîbadündî yahu haya ratüpurî yimbureapurî mbura nîndou yipurî

hifandira-randeimbimbo yipuri wudipoapondo
hĩbadandi ehu nahuraiane.

³⁵ Ranimbo-animbo se hĩbadũmbo
nimandũmo, nini simboani wori aharambũrũ
ranai tũkũmandifi, ra se moai fifirundi. Ai
nimbambe tũkũmandifiyo nimbĩ
mbusũmombomandũyo, siambeahĩmandũyo ra
se moai fifirundi.

³⁶ Asu ai nimehũnou tũkũndũfi
hoeindeapurani asu se apomboemo.

³⁷ Ndanĩ hoafi ro sihamumbo hoafehapuri ra,
muŋguambo nindoumbo kapeih-anahĩ, ŋga se
hĩbadĩhũmbo nĩmandei,” mehu.

14

*Sudayafe bogori nindou ai nũngundĩhu Sisasimbo
mbundĩhurĩmĩndefĩ hĩfokoamandĩhurĩ mehomu
(Matyu 26:1-5; Ruk 22:1-2; Son 11:45-53)*

¹ God ai Israerimbo Aboedambo-mareandũra
aboedi manimboei si (Pasofa) asu bret yisĩkoate
sesimbo si ra tũkũfembo yimbu si manĩŋgo.
Raniyo Godimbo sihou-rundeimbĩyomo asu
ahinũmbĩ hohoanimo yamundurundeimbĩ ai
Sisasimbo kikihimũndĩ hĩfokoefimbo
hohoanĩmomemo. Raniyo ai hoafiyomondũhĩ
yahomoya, “Sihi rĩ nini-sũngundĩhu Sisasimbo
wosihoafori hoafi ndĩhurĩ mbundu
kikihindĩhurĩmĩndefĩ hoahu
hĩfokoamandĩhurĩ,” mehomu.

² Ai hoafiyomondũhĩ yahomoya, “Sihi rĩ
adũkarĩ sihi ana refepoanĩ, ŋga nindou ai
ŋginĩndĩndeihi sihefi mbusũmo yifiari
botĩndĩhimboyei,” mehomu.

*Nimورهi mam+i ranai Sisas+indi mbirowam+i
fisi+jarümbü moatükuni kamareandi
(Matyu 26:6-13; Son 12:1-8)*

³ Sisas ai Betani ngoafihü Saimon horombo m+man+ho mas+meimboyoweimbi ahandi worambe mamaru. Sisas ai nindou ranahandi worambe sesühi n+maruane, n+morehi mam+i ai n+moei hip+rambe sanda aboedi fisi+jarümbü kaki af+indi fih+ sem+ndeimbi sem+indi haya tüküme Feyo. Ran+yo Sisas ai sesühi n+maruane ai hip+ri ra boborehaya sanda ra ahandi mbirowam+i kamareando.

⁴ Nga asu nindou b+d+firi mamarümo ranai ng+n+ndiyomondühi simbor+i hoafiyomondühi yahomoya, “Nimboe sanda ra yat+iri-yat+iri aranda?”

⁵ Nindou ai sanda ra kak+nambo mbasahümündi-mbonana 300 kaki hoar+nambo an+imbo sahumündih+i kaki ra nindou napokoate-yeimb+imbo sahundüri,” mehomo. Ran+imboemo ai n+morehi ranahambo ng+n+ndimarundi.

⁶ Nga Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Nimورهi ra ambe, nga nimboe se ahambo ng+n+ndarunda? Ai aboedi moatükuniyo wambo ramareandi.

⁷ Nindou napokoateyeimbi ana munguambo si se badi+imbo n+mandeimboyei. Se n+ni-simboan+yo aheimbo fehefendür+imbo hohoan+moayei ra fand+ihendüri. Nga ro ana ng+ri munguambo si se-badi+imbo n+imboahi.

⁸ N+morehi ndanai n+ni-moatükuniyo ai refembomayo ran+yo ramareandi. Ai wandi fi sandanambo hundürümarandi ra yif+ndahani

hifikefendi+rimbomayo rani+ambo rani boatei
ramareandi.

⁹ Ro sihamumbo anihondumbo-anahi
hoafehapuri, munguambo hifi aboedi hoafi ra
watapor+mbondundühi ni+morehi ai ramareandi
ranahambo hoafi+ndi+monda ahambo
hohoani+mondeimboyei,” mehu.

*Sudas ai Sisasi+ambo boboagori nindouyomondi
war+hünd+hini+amboeahi mehu
(Matyu 26:14-16; Ruk 22:3-6)*

¹⁰ Rani+si+amboan+ Sisasi+ambo
süngururü-rundeimbi+ mam+ Sudas Iskariot ai
God+ambo sihou-rundeimbi+ sowana Sisasi+ambo
ahamundi war+hüfimbo mahu.

¹¹ God+ambo sihou-rundeimbi+ ai rani hoafi ra
himbori+yomo houmbo hihifi-hihifi+yomondühi
Sudas+ambo bidifi+ri+ kaki segodombo
hoafimemo. Rani+yo Sudas ai Sisasi+ambo
ahamundi war+hüfimbo ninüngumandi+he
yahuhayambo hohoani+momayu.

*Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidi+ambo
sesesi+memo
(Matyu 26:14-16; Ruk 22:7-14, 21-23; Son
13:21-30)*

¹² Bret yisi+koate sesi+ambo si ranai weangurühi
tüküme+fyoy. Rani+si+amboan+ ra Pasofa sipsip
ni+more+ sesi+ambohünda hifokoari+hi ar+hündi. Asu
Sisasi+ambo süngururü-rundeimbi+ ai
düduyafundowohü yahomoya, “Se
hohoani+moyafani+ ro sesi+ambo ra sihambo
nahü ngefi didi+boado-mandi+hunda?”
mehomondamboyu.

13 Asu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi yimbu koar+hep+rüh+ yahuya, “Se adükari+ ngoaf+nambo ngafan+. Ranüh+ nindou mam+ hoe h+pirambe ndemündü haya naf+n+ düd+ tükündüfimbui. Ahambo an+mbo se süngund+n+r+.

14 Se hoeind+neran+ n+n+wor+namboyu afar+fiyu ra se wor+ aharambüri ranahambo düdundaf+neandüh+ an+mboya, ‘Nindou yamunde-randeimbi ai düdufih+ya, ‘Wori nahanambe Pasofa si sesi ra seses+mandefi?’ mehuamboanehi,’ mb+safan+.

15 Ranan+mbo adükari+ n+moamondi wor+ naf+r+ndümo h+n+ng+marundi ra nafuindümbui. Ranüh+ an+mbo se sesi ra sind+nd+neandi,” mehu.

16 Süngur+ner+ri+nandeimbi ranai hafani ngoafi ranüh+ hoeir+neandane, mungu-moatükun+ ai hoafi+mayu süngure meñgoro. Ran+yo ranüh+ seses+mbo sesi ra sind+mar+neandi.

17 Ndeara n+mb+hoafi-mayoamboyo Sisas ai ahand+ süngururü-rundeimbi 12 ran+bab+d+imbo mahomo.

18 Ai sesi sowasümondüh+ n+mar+mombo Sisas ai hoafi+yupurüh+ yahuya, “Ro si+hamumbo an+hondümb+anah+ hoafehapuri. Nindou mam+ seambeah+ndi an+mbo wambo hürütümb+ nindou-yomondi war+hündeand+r+imbui. Nindou ranai hapondan+ ro-d+ibombo sesi asesu,” mehu.

19 Süngururü-rundeimbi ranai ran+ hoafi ra h+imbor+yomo houmbo ngusüfoambe moaruwaimarapuri. Ran+yo mamai mamaiyomondüh+ düdururüh+ yahomoya, “Awi

rombayahi-poani?” ran+ran+memo.

²⁰ Sisas ai hoafi+yupurühi yahuya, “Nindou ranana seambeah+ndani. Ai bret semündü haya rodibo hi+pirambe afoar+hoandi.

²¹ An+hondane Nindou Hondü ai yif+imbiyuamboane. Baiborambe hoafi+yohüya, yif+indümbui, meho süngu. Nga nindou düdi Nindou Hondü hürütümbi nindou-yomondi war+hariri ranai hi+poan+imboembouani. Mam+hari hondü ai ahambo ana wakemündükoate mbeyowamboyo.” mehu.

Sisas ai ahambo süngururü rundeimbi+imbo wain hoe asu bret masagapuri (Matyu 26:26-30; Ruk 22:15-20; 1 Korin 11:23-25)

²² Sowasümondühi n+imarümombo Sisas ai bret semündü hi+fi+ire God+imbo hi+hi+firüri mbura ahambo süngururü-rundeimbi+imbo yimumareapuri. Asu ai hoafi+yupurühi yahuya, “Se sowandümo, nga nda wandi fi safane,” mehu.

²³ Asükai wain hoe kapambe semündü God+imbo hi+hi+firüri mbura masagapura ai munquambo masim+indimo.

²⁴ Asu Sisas ai hoafi+yupurühi yahuya, “Nda wandi horane God hoafi firamündü masihendi ra ng+nem+ndimbo. Wandi hori karefoendi ra munquambo nindoumbo fehefembo-hündamboane.

²⁵ Ro sihamumbo an+hondümbi-anahi hoafehapuri, Ro ngiri asükainda wain hoe ndim+ndihi, nga moani nga ngambo God ng+nindi hifandarandi ranambe simbori wain hoe ndim+ndimboyahi,” mehu.

²⁶ Raniyo herü mamî herüyomondühi adükari
 ŋgoafi ra hiniŋgîru houmbo Orif hîfi
 wafuanambo mahafomo.

*Sisas ai Pitamboya ai wambo daboadi
 hîhîrîndeandîrîmbui mehu
 (Matyu 26:31-35; Ruk 22:31-34; Son 13:36-38)*

²⁷ Sisas ai ahambo süŋgururü-rundeimbi
 hoafiyupurühi yahuya, “Se muŋguambo
 sihamundi anihondümbofe
 hiniŋgîndumboemo. Ni mboe sapo Baiborambe
 yare hoafiyowohü yahoya,
 ‘Ro sipsip hîfandîrandeimbi nindou
 hîfokoandîhina
 asu sipsip ai buküründahimboyei,’ *Sekaraia*
 13:7

meho.

²⁸ Nga yîfîhündî botîndahe hehea roboakori
 Gariri hîfînambo ŋgümboyahî,” mehu

²⁹ Pita ai hoafiyundühi yahuya, “Muŋguambo
 nindou ai sihambo anihondümbofe hohoanimo
 ra hiniŋgîndumboemo. Nga roana ŋgîrî
 hiniŋgîndîheanîni,” mehu.

³⁰ Sisas ai hoafiyundühi yahuya, “Ro sihambo
 anihondümboanahî hoafehanîni, ndani
 nimbokoani kakaro ai yimbumbo
 hoafîkoateayambe animbo se ŋgîmîmbo
 hoafîndafühîya, ro moai ahambo fîfîrîhinî
 mbîsamboyahî,” mehundo.

³¹ Nga Pita ai hoafiyuhî yahuya, “Ro ŋgîrî moai
 fîfîrîhinî mbîsahî, nga sedîbo yîfîndamboyahî,”
 mehuamboemo. Asu bîdîfîrî
 süŋgururü-rundeimbi ai-amboanî mamî yahurai
 hoafîmemo.

*Sisas ai Getsemanihî Godîmbo dîdîbafîmayu
(Matyu 26:36-46; Ruk 22:39-46)*

³² Ai homo Getsemani seiarîhündî ranühî tüküyafu ahambo süngururü-rundeimbîmbo hoafîyupurühî yahuya, “Se ndühî nîmandümo, nga ro Godîmbo dîdîbafînda samboanahî,” mehupurî.

³³ Asu ai Pita, Sems, Son ahamumbo yangîrî sepurîmündü haya mahu. Ranîyu asu Sisas ai ngusüfo pukîrîrîhü ngusüfoambe moaruwai hohoanîmomarîrî.

³⁴ Ranîyu hoafîyupurühî yahuya, “Wandî ngusüfoambe pukîrandîrühî yîfîmbo yangîrayahî. Nga se ndühî ndondu nîmandîmo hîbadündî,” mehu

³⁵ Ai akîdou sühüfi hu hîfînî amoembü amoearümbö nafî yagodohü ana, tîñîrîfo ra gübüsîmbîfoareandîra yahu haya dîdîbafîmefiyu.

³⁶ Ai ndare dîdîbafîfihî yahuya, “Ape, wandî Ape, se yîfîrayafî ana wambo tîñîrîfoembü moatükunî ra raguanambo-ndowandî. Nga se yowanî wandî yîfirî süngufepoanî, nga sîhafi yîfirî süngundowandî,” mehu

³⁷ Ai hîhîrîfi hu hîmboyuwane ahambo süngururü-rundeimbî ranai mapomondamboyu. Ai Pitambo hoafîyundowohü yahuya, “Saimon, se apafühîyafî? Asu se awi mamî awa amboanî yangîrî nîmarîmbo ra wanîyo?” mehu.

³⁸ Asu ai hoafîyupurühî yahuya, “Se hîbadu nîngomombo dîdîbafîndafundî, nga sîhamumbo refe hoiefepurîmbo tükündîfeyoanî pîndîmboemo. Anîhondane, ngusüfo ana

refembo hohoani+moayosi, nga fiane nimbora^{yo},” mehu.

³⁹ Asukai Sisas ai hihiri+fi hüfo weangurühi didibafi+mefiyu nahurai didibafi+mefiyu.

⁴⁰ Ai asukai hihiri+fi hu himboyuwani ahambo süngururü-rundeimbi ai yapombo himbomarpura mapomo. Raniyo yangiri+mareapura, asu moai nini+hoafi ahambo hoafimbo fifirundi.

⁴¹ Sisas ai asukai ngimi+ noufimb+ hihiri+fi süni himboyuwane ahambo süngururü-rundeimbi ai apusimemo. Raniyo hoafi+yupurühi yahuya, “Awi se fiharu apomomboemo? Ndearambo rani+moatükuni ranai tüküfehü Nindou Hondumbo moaruwai hohoani+moyomondeimbi-yomondi warihü-rüwurimboanemo.

⁴² Hoeiru, nindou-yomondi warihüfendi+rimbo nindou-mayu ranai tüküfimboani. Nga bot+yafu houmbo ngefo,” mehu.

*Sisasimbo mbumaründümo
(Matyu 26:47-56; Ruk 22:47-53; Son 18:3-12)*

⁴³ Sisas ai wataporimbora^{ndühi} nünguane Sudas süngururü-rundeimbi 12 ambeahindi mam+ ai tüküme^{fiyu}. Godimbo sesi sihou-rundeimbi bogori nindouyomo asu Suda-yafe bogori nindouyomo ranai nindou afindi safi ranahamumbo koamarihoupura pisao yihimindi asu nimihari fufuründümo houmbo ahinümbi hohoani+mo fifirundeimbi babidimbo mahomo.

⁴⁴ Nindou sapo Sisasimbo nindouyomond warihüfimbomayu ranai nindou afindi

ranahamumbo dibo hoafi+yupurühi yahuya,
 “Nindou ro wakiki+hindihünani animbo aiani,
 nga se ahambo mbundurindimo houmbo
 ndondu hibaduri ngomo,” mehupuri.

⁴⁵ Ranio Sudas ai nimehunou hu Sisasimbo
 hoafiyundowohü yahuya,
 “Yamundo-randeimbi,” yahuhü
 wakiki+himarüri.

⁴⁶ Ranio nindou ranai Sisasimbo wariyomo
 homo mbumaründümo.

⁴⁷ Nindou akimi burimemo ranambeahindi
 mam ranai ahandi pisao hüramündi haya
 Godimbo sihai-randeimbi adukari bogorindi
 ratupuriyu randeimbimbo harimeindo. Ranio
 ahandi ngorü himbo hoeari mafoafoareando.

⁴⁸ Asu Sisas ai hoafi+yupurühi yahuya, “Se
 pisao asu nimihari fufuründümo houmbo
 wambo kiki+hemindirimbo masifomo ra
 hühühünümbi nindoumbo kiki+himindimbo
 nahuraianemo.

⁴⁹ Ro si mamamirihandühi sebabidimbo
 nimarimbo Godindi worambe nindou
 yamundihari marhandi ra asu se moai
 wambo kiki+hiründümondiri. Nga Baiborambe
 hoafimayo ra anihondü tükümbifeyoamboane,”
 mehu.

⁵⁰ Ranio ahambo süngururü-randeimbi ranai
 hiningirüwuri houmbo pomefoundi.

⁵¹⁻⁵² Nindou hoarifi mam ai kifohi hoeari
 yangiri güde haya Sisasimbo süngumarüri hüfu.
 Asu ahambo kiki+hiründümondane hoeari
 yangiri kiki+himaründümonda safi yangiri
 mafifoendi.

Sisasimbo kansiri yomondi himboahü papi

hoafimarihori

(Matyu 26:57-68; Ruk 22:54-55; Son 18:13-14, 19-24)

⁵³ Sisasimbo mburündümo mburumbo Godimbo sihai-randeimbi adükari bogori hondündi worambe, Godimbo sihou-rundeimbi, bogori nindou asu ahinümbi hohoanimo fifirundeimbi gugureafu nimarimondani sowaründümo mahomo.

⁵⁴ Sowaründümo mahomondamboyo Pita ai akidou angunisafi süngumarapuri hu. Ai hu Godimbo sihou-rundeimbi-yomondi bogori hondündi worambe kefuai prisman babidimbo haihü mamarimo.

⁵⁵ Godimbo sesi sihou-rundeimbi bogori asu munguambo kansir ai nini-moaruwai moatükunirandi Sisas ai ramareandi ra fifirifembo-hünda kokomarundi. Ahambo hifokoefimbo-hünda ahandi moaruwai hohoanimo fifirifembo-hünda kokomarundi, nga ai moai nini-akidou amboani moaruwai rareanda fifirundi.

⁵⁶ Nindou afindi ahambo tikarihori hehi papi hoafimarihori, nga ahei hoafi ra yimbusümoane.

⁵⁷⁻⁵⁸ Nindou bidifiri ai Sisasimbo papi hoafimbo yahomo houbombo ni ngomombo hoafiyomondühi yahomoya, “Ro himboryefani ai hoafiyuhi yahuya, ‘Godindi wori nindou ahamundi warinambo worimbomarundi ra biriboadiheamboyah. Asu ro ngimi si yangiri asukai nindou warina worimbokoateyeimbi wori ra worimbondihamboyah,’ mehu,” mehomo.

59 Nga asu ahamundi hoafi
wataporimbomarundi ranai simogodühi
hoafikoate mamikari wataporimboru
wakimarundi.

60 Godimbo sihai-randeimbi adükari bogori ai
kansriyomondi himboahü botifi nüngumbo
Sisasimbo düdurirühi yahuya, “Nimboe papi
hoafarunini ranahambo simbori
hoafikoateayafa?” mehundo.

61 Nga Sisas ai ahamumbo moai nini akidou
amboani hoafiyupuri. Asukai sesi
sihai-randeimbi ai düdurirühi yahuya, “Se God
aboedani sei rihündeimbi ahandi nimori
Kraisiyafi, waniyo?” mehu.

62 Asu Sisas ai hoafiyuhiya, “Rananahi.
Rananimbo se muᅅguambo hoeindi horani
Nindou Hondü ai God Ngini ndeimbindi
warihondü warani niman dümbui asu
sünambeahindi mburiᅅgai dibonde kudümbui,”
mehu.

63 Godimbo sihai-randeimbi adükari bogori
ranai ahandi fihindi hoeari hireandühi
hoafiyupurühi yahuya, “Ngiri nindou ᅅgorü ai
moaruwai ramareandi ranahambo hoafindu.

64 Se himbori-yomondani ai Godimbo tirifoefe
hoafimayu. Se hohoanimo yomondani sihiri
ahambo nini-nünüᅅgu-mandihura?”
mehuamboemo. Asu muᅅguambo ai
hoafiyomondühi yahomya, “Ai moaruwai
ramareandi ranimbohünda
yifimbiyu-wamboane,” mehomo.

65 Bidifiri ai ᅅguri tifiyafundo asu
hoearinambo himboari gabudifoaru
mburumbo harimemondo. Ai hoafiyomondühi

yahomoya, “Hoafiyafi düdi sïhambo harïmayu ra,” mehomo. Ranïyo asu prisman ai sowaründümo houmbo harïmemondo.

*Pita ai Sisasimbo ro moai fifirihini mehu
(Matyu 26:69-75; Ruk 22:56-62; Son 18:15-18,
25-27)*

⁶⁶ Pita ai hoafi yïbobofe wori giniri mbusümondühi nïmaruwane Godimbo sïhai-randeimbi adükari bogorindi ratüpurïyo randeimbi yihoarifi ai tüküme feyo.

⁶⁷ Ai hoeirerane Pita ai haihü mamaruwa hïmboari pareri niñgombo hoafiyohü yahoya, “Seamboani Sisas Nasaretihündi dibombo manïmbafane,” mehoamboyu.

⁶⁸ Asu Pita ai wani yahu hoafiyuhï yahuya, “Se hoafayafi ranana ro moai fifirihendi,” yahu haya wori yipurikimi mahu.

⁶⁹ Asu ratüpurïyo randeimbi ranai asükai hoeireri haya nindou akimi manïngomo ranahamumbo hoafiyopurühi yahoya, “Nindou ndanai amboani ai diborihindani,” meho.

⁷⁰ Nga asükaiyu Pita ai didimoyuhü wani mehu. Akidou hihiniñgire mbura nindou manïngomo ranai Pitambo hoafiyomondühi yahomoya, “Anihondü, seamboani Garirihünd-anafi, nga se ai diborihind-anafi,” mehomo.

⁷¹ Asu asükai ai dabarifihi yahuya, “Se nindou wataporimboarïhori ranana ro moai fifirihini,” mehu.

⁷² Ai rani hoafi ra hoafiyu hayamboyuane, nimehünou kakaro ai asükai hoafïmayu. Ranïyo Sisas ai Pitambo hoafiyundowohüya, “Kakaro ai

yimbumbo hoafi+koate-ayuanbe animbo
ngimimbo wamboya moai fifir+hini
mbisamboyafi,” mehu ra hohoan+moyuh+ asu
Pita ai afindi aranimayu.

15

*Pairatimbo sowana Sisasimbo sowaründümo
mahifomo*

(Matyu 27:1-2, 11-14; Ruk 23:1-5; Son 18:28-38)

¹ Siambe hondü Godimbo sihou-rundeimbi
bogori, hifandirundeimbi nindou, ahinümb+
hohoanimo fifirundeimbi munguambo kansir ai
hoafi mamamberu masihoundi. Raniyo asu
süngunambo Sisasimbo war+ hüputüpuründümo
mburumbo Pairat sowanambo sowaründümo
mahomo.

² Asu Pairat ai Sisasimbo düdurirüh+ yahuya,
“Se Suda-yei adükari bogori+yafi?” Asu Sisas ai
simbor+ hoafiyuh+ya, “Se sihaf+hoar+
hoafayafisi,” mehu.

³⁻⁴ Godimbo sihou-rundeimbi ai afindi papi
hoafimarura asu Pairat ai asukai düdurirüh+
yahuya, “Sihambo afindi papi hoafarunini. Asu
se nimboe akidou amboan+ simbor+
hoafikoateayafa?” mehu.

⁵ Asukai Sisas ai akidou amboan+
hoafi-koatemayua Pairat ai mahepün+fiyu.

*Pairat ai Sisasimboya yifimbiyu wamboane mehu
(Matyu 25:15-26; Ruk 23:13-25; Son 18:39-19:16)*

⁶ Mungu himbani Pasofa sesesi si
tüküfeyoambe Pairat ai karabusambeahindi
nindou mam+ aboedambo hin+ngiriri-marandi.

Nĩmorehĩ nindowenihi ranai aheihoari ndũri dũkarĩhoranane hĩningĩrerũ marandi.

⁷ Ranĩsimboani nindou mamĩ ahandĩ ndũri Barabas ai nindou bidĩfirĩ sepurĩmũndũ haya gafman babĩdimbo yifiariyomo nindou hĩfokoamarunda karabusĩmarũpurĩ.

⁸ Nindou afĩndĩ ranai gugureandũhiyo Pairatĩmbo horombo aheimbo yaremarandi rasũngufembo dũdumehindi.

⁹ Asu Pairat ai dũdurerũhi yahuya, “Se hohoanĩmoyeyani sĩheimbo sowana Suda-yei adũkarĩ bogori ra aboedambo koandĩhehinĩmboyo?” mehu.

¹⁰ Sapo Pairat ai ndore fifireandi Godĩmbo sesi sĩhou-rundeimbĩ ai Sisasiĩmbo ŋgusũfoambe moaruwaiyomondũhiyo ahambo sowana koamarĩhawuri.

¹¹ Nga Godĩmbo sĩhou-rundeimbĩ ai nindou afĩndĩ ranaheimbo hohoanĩmo botĩmarundũri Sisasiĩmbo ana yowanĩ aboedambofipoani, nga Barabasĩmbo anĩmbo, yahomo houmbo.

¹² Asũkai Pairat ai dũdureandũrũhi yahuya, “Se hohoanĩmoyeyani, ro nĩnĩ-nũnũngu mandĩhini se Suda-yei adũkarĩ bogori sei arĩhũndĩ ranahambo-a?” mehuamboyei.

¹³ Asu ai asũkai hoafi karĩhehindũhi seiya, “Nĩmĩ keimbĩ karĩhendeimbĩfihĩ tĩkoemũndũ pefimboani,” masei.

¹⁴ Asu Pairat ai dũdureandũrũhi yahuya, “Nga asu nĩne-moaruwai ramareanda?” mehuamboyei. Asu ai pukũna hoafi karĩhehindũhi seiya, “Nĩmĩ keimbĩ karĩhendeimbĩ-fihĩ tĩkoemũndũ pefimboani,”

maseiamboyu.

¹⁵ Ran+yo nindou af+ndi ranai
h+h+i+fi-h+h+i+fi+mbeyeia yahu haya aheimbo
sowana Barabas+imbo koamar+iheirü. Asu
amimbo hoaf+mayua Sisas+imbo ndüfur+i
ndüfur+rur+i mburumbo n+i+m+i keimbi
kar+hendeimbi+fihi t+ikoemündi pefimbohünda
ami-yomondi war+hümariri.

*Ami ai Sisas+imbo tir+foefe hoaf+marur+i
(Matyu 27:27-31; Son 19:2-3)*

¹⁶ Ami ai Sisas+imbo sowaründümo homo Rom
gafmani-yomondi adükar+i wor+i, Pretoriam
seimar+hündi, ranambe hin+ng+rüwuri houmbo
ami bidif+rambo hoaf+memonda
gugur+mefundi.

¹⁷ Ran+yomo hoear+i
yim+nd+i+bad+i-hounduwohüyo hambur+i hoear+i
güd+indo mburumbo t+hoar+i t+hoarümbi
wof+nambo at nahurai naf+ru mb+roambe
k+k+m+foarundo.

¹⁸ Ran+yo ai Sisas+imbo hoaf+yomondüh+ya,
“Suda-yafe adükar+i bogori, kar+hasi,” mehomo.

¹⁹ Ran+yo ahambo n+i+m+i+har+nambo
mb+rowohü har+yomondo, ngur+i t+fi+yafundo,
adükar+imbo hohoan+mombo rawefundi nou
t+karuhou yim+nd+i+hona n+i+mar+mo
raraomarundi.

²⁰ Ai ahambo tir+foefi hoaf+imbo
muṅgua-moatükun+i ra raru mburu asu hambur+i
hoear+i gud+maründo ra yim+nd+i-ründümondüh+i
asükai ahandi hondü ra güd+marundo.
Muṅgu-moatükun+i raraoru mburu n+i+m+i keimbi

kar+hendeimbi-fih+ tikoemündi pefimbo
sowaründümo mahomo.

*Sisasimbo n+imi keimbi kar+hendeimbfihi
tikoründümo pamarüwuri
(Matyu 27:32-44; Ruk 23:26-43; Son 19:17-27)*

²¹ Sisasimbo sowaründümo houmbo heihüyei
Sairinihündi nindou mam+, ahandi ndür+
Saimon, Areksander Rufus-yafandi af+ndi ai
adükari+ ngoaf+nambo masüfuwa hoeimar+hor+.
Raniyo ami ai sowaründümo houmbo
hoaf+memondoa Sisasindi n+imi keimbi
kar+hendeimbi ra masemüdu.

²² Raniyo Sisasimbo sowaründümo homo
Gorgota sei ar+hündi ranihü tükümehindi.
Gorgota ranahandi n+m+ndi ra mbi+r+hapi+ri-ane.

²³ Ranüh+yo ami ai Sisasimbo wain hoeambe
hühütimbü marasen fanduyamundu mburu
masabudo, nga ai moai sümüdu.

²⁴ Raniyo ami ai ahambo n+imi keimbi
kar+hendeimb-fih+ parüwuri mburumbo
ahand+mayo hoeari+napo ra yimbuem+nd+imbo
yahomo hou satu piraimemo.

²⁵ Sapo Sisasimbo n+imi keimbi
kar+hendeimb-fih+ pamarüwuri ra siambeahi
hüfi+ham+ndi kehuri süfuambeyo.

²⁶ Ahambo papi hoafi sürü paru mburu ranai
yare hoafi+yowohü yahoya, “SUDA-YAFE
ADÜKARI BOGORI,” meho.

²⁷⁻²⁸ Asu Sisasindi fik+m+ nindou yimbu
yifiari+yafani hüm+uhün+yafani r+nandeimbi
ahafan+imbo amboani tikorüp+ndümo

pamarupiri. Ngorü Sisasindi kadüdanı parüwuri asu ngorü warıhondanı parüwuri.

²⁹ Ranıyei nindou afındı ranai nğasündıhorı heiheirühündühi mbıro hirıhırıhündühi ahambo tirıfoefe hoafi hoafıyeihı “Sapo se safıya ‘Godındı worı birıfoefe hefe nğimı sihi yangrı worımbondıhi hınıngındıheamboyahı,’ masafi.

³⁰ Hapondanı se sıhafi fimbo farıhoefi. Se nımı keimbı karıhendeimbı fıhındı foarefoa hawambo kosafi,” masei.

³¹ Asükai mamı yahurai Godımbo sıhou-rundeimbıyomo asu ahınümbı hohoanımo yamundu-rundeimbı-yomo ai-amboanı tirıfoefe hoafımaruri. Ai ahamundıhoarı raru hoafıyomondühi yahomoya, “Ai nindou amurambo aboedamboreandımarandı, nğa asu moai ahandı fimbo aboedamboreandı.

³² Kraıs Israerıyei adükarı bogorı ranai nımı keimbı karıhendeimbı ra hınıngıre haya mbıkusıfuendı. Rananımbo sıhırı hoeındıhurühi ahambo anıhondümbı-ndıhurımbıboane,” mehomo. Nindou yimbu Sisasındı fıkımı pamarupiri ai-amboanı mamı yahurai Sisasımbı tirımafoarınerı.

Sisas ai yıfımayu

(Matyu 27:45-56; Ruk 23:44-49; Son 19:28-30)

³³ Hüfınımbı ranı hıfıhü nımbı ranai peyo haya ho hombo hüfıhamındı wuwuriyuambe tüküme feyo.

34 Hüfihamindi wuwuriyuambe Sisas ai puküna heiyuhü yahuya, “Eri, eri, rema sabaktani?” mehu. Hoafi ranahandi nimindi ra ndahuraiane: Wandí God, wandí God, nimboe se wambo hiniŋimarowandiri.

35 Nindou bidifiri akimi manimboei ranai himboriyei hehi hoafiyehi seiya, “Himboryei, ai Erasamboani mŋgayu,” masei.

36 Ahei mbusümonindi nindou mamí ai pipiyu hu poposi moatükuní nahurai semündü mbura wain hoe ranambe foare mbura nimiharifihi pare himondamündí haya masagado. Nga asu bodimondi ai hoafiyehi seiya, “Awi hoeindíhu mbundíhumbo, Erasaisa ai ahambo faríhefímbo tükümandífiyu, wanímandíyo?” masei.

37 Asu Sisas ai asukai puküna heiyu mbura yifimayu.

38 Refihíyu asu Godíndí worambe hoeari kúmarundí ranai nimoamo ngahi peyo haya bure hanímbo gebü hifini türeandühi yimbumbore bumareandi.

39 Asu ami-yomondi bogori Sisasíndí fikimi manüngu ranai ai yifimayu ra hoeireanda mayoa hoafiyuhí yahuya, “Aníhondane, nindou nda Godíndí nimor-ani,” mehu.

40 Nimorehi bidifiri ai akidou anguni safi niboadei himboapomayei. Ahei mbusümo ra Maria Makdarahündíyo, Maria, Sems Sosep-yafandi hondíyo asu Saromeyo.

41 Sapo Sisas ai Garirihí nünguambe nimorehi raníyehi Sisasímbo sünguríhorühi faríhehorí maríhündí. Asu amurí bidifiri nimorehi Sisas babidímbo Serusaremínambo mahei

ai-amboani ranühi manimboei.

*Sisasindi yifi nimoko honguambe masihehori
(Matyu 27:57-61; Ruk 23:50-56; Son 19:38-42)*

⁴²⁻⁴³ Sosep Arimateahündi ai kansiriyu haya munnguambo nindou ai aiana aboedani sei hehi ahinirihori hundeimbiyu. Ai-amboani God nginindi hifandarandi ranahambo himboyu-marandi. Sümbo moani ngoafimbo nimarimboane yaho yimungurifeambe Sosep ai yihimbokoate hu Pairatindi himboahü nungumbo Sisasindi finimoko semündumbo düdumefiyu.

⁴⁴ Pairat ai Sisas yifimayu hoafi ra himboriyu haya hepünimefiyu. Raniyo ami-yomondi bogorimbo mborai mehuamboyu mahua Sisas ai yifimbaiyu waniyo yahu haya düdumariri.

⁴⁵ Ami-yomondi bogori ranai hoafimayua himboriyu haya Pairat ai Sosepimboya yifi nimoko ra ndoarindifi, mehundo.

⁴⁶ Sosep ai hu kifohi hoeari mamı pemiyu mbura Sisasindi yifinimoko foarümündi hoearambe pariri ngamondifoariri mbura serümündi hu honguambe masiheiri. Hongu ra nimoei nimarweimbindambo nindou hüti wowondimarundiyo. Raniyo Sosep ai nimoei adükarı ngorü gügüra hu hongu nafitambe ra güre pare hinıngımareandi.

⁴⁷ Raniyo Maria Makdarahündiyo asu Maria Sosepındi hondıyo ai Sisasimbo masıhawuri ra nimbafe himboapomayafe.

16

Sisas ai yifihündi botimefiyu

(Matyu 28:1-8; Ruk 24:1-12; Son 20:1-10)

¹ Moani n̄goafimbo n̄marimbo si ranai mun̄guyowane, Maria Makdarahündiyo, Maria Semsind̄i hond̄iyo asu Sarome ai Sisasind̄i yifin̄imoko popoaimbo sei hehi b̄idifiri aboedi fisin̄arümbü moatükun̄i pem̄imayei.

²⁻³ Ran̄iyo Sande siambehondü nafimbo hüsihü ai aheihor̄i simbor̄i hoaf̄iyeh̄i seiya, “D̄idai sihefimbo fand̄ihemun̄i hayambo hon̄gu naf̄itambehünd̄i n̄imoei ra ndemündü yih̄ir̄imandea?” masei.

⁴ N̄imoei ranai af̄ind̄i ham̄nd̄iyo, n̄ga ai hei himboyeiane n̄imoei ra yih̄ir̄imarund̄i.

⁵ Ai hon̄gu ranambe kefoehi hei himboyeiane, n̄indou hoar̄if̄i mam̄i hoandar̄i hoear̄i kifoh̄i güde haya war̄ihondü waran̄i mamaruwa hep̄ün̄imehind̄i.

⁶ N̄indou ranai hoaf̄iyundürühi yahuya, “Se yowan̄i hep̄ün̄ifepoan̄i. Ro fifir̄iheambo-anah̄i, seana Sisas Nasaret̄ihünd̄i n̄im̄i keimb̄i kar̄ihendeimb-fih̄i pamar̄ihor̄i ranahamboane kokoar̄ihor̄i. Aiana asükai yanḡir̄i botimefiyu! Aiana moai ndanüh̄i yanḡuru. Ahambo mas̄ihehor̄i fond̄i ra hoeir̄ihi.

⁷ N̄ga se n̄gei ahambo süngururü-rundeimb̄i asu Pitambo amboan̄i hoaf̄indei. Sisas aiana sihamumbo Garirinambo horombofi haya mahu. Horombo hoaf̄imayu süngu Garirihü an̄imbo hoeind̄iwur̄imboemo,” mehu.

⁸ N̄imoreh̄i ranai hon̄guambeah̄ind̄i tüküyahi hehi mafefoehind̄i. Ngüsüfoambe hep̄ünahi

hihamindariyei hehi yihimboyeihiwambo moai
nindou mamimbo amboani mam hoafi
amboani hoafiyei.

*Maria Makdarahündi ai Sisasimbo hoeimareri
(Matyu 28:9-10; Son 20:11-18)*

⁹ Sisas ai Sande siambeahihondü
botifi-hayamboyu Maria horombo Sisas ai
moaruwai nendi 7 hefoareandeimbi ahambo-so
boatei tüküme fiyu.

¹⁰⁻¹¹ Nindou horombo Sisas babidimbo
hoahoangomo marundi ranai afindi
hohoanimoyomondühi aran+yomondühi
nimarimondane, Maria ai ho hoafiyopurühi
yahoya, “Sisas ai yangiri manünguwa ro
hoeimarhini,” meho. Ai hoafi ra
himboryomosi, nga moai anihondumbo-rundi.

*Süngurineri rinandeimbi yimbu ai Sisasimbo
nafini hoeimarineri
(Ruk 24:13-35)*

¹² Asukai süngunambo ahambo
süngurineri-rinandeimbi ai nafisüngu
hafandane, Sisas ai ngörüpoanimbo fiyu haya hu
ahafanimbo-so tüküme fiyu.

¹³ Asu ai hafani süngururü-rundeimbi
bodimondambo rani hoafi ra
wataporimbomarinand. Nga ai moai ahafandi
hoafi ra anihondumbo-rundi.

*Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi-mbo-so
tüküme fiyu
(Matyu 28:16-20; Ruk 24:36-49; Son 20:19-23;
Ratüpurü 1:6-8)*

¹⁴ Bidifiranambo hondü ahambo
süngururü-rundeimbi 11 ahamumbo-so sesi

sowasümondühî nîmarîmondanî tükümeñiyu.
 Ranîyo ahambo süngururü-rundeimbî ai
 ŋgusüfoambe tapîhamîyomondühî nîmorehî
 nindowenihî ai yangîrî botîmeñiyua hoeirîhorî
 hehi hoafîmayei ra
 anîhondümbofekoate-memonda ŋgînîndî
 hoafîmayupurî.

15 Asu Sisas ai hoafîyupurühî yahuya, “Se
 muŋguambo hîfî ra hoahoŋgomondühî
 muŋguambo nindowambo aboedî hoafî ra
 wataporîmbondundürî.

16 Nindow düdi ai anîhondümbore haya
 hundürayu ana, God ai ahambo
 aboedambo-ndirümbui. Ŋga nindow düdi ai
 anîhondümbofe-koateayu ana, ai Godîndî
 nindow-yafe hoafî hîmborîyohü yîbobofe
 ranambe awarîndîhoembui.

17 Anîhondümborîhindeimbî ranahei
 warîsüngu God ai hepünîfeimbî moatükunî
 randeambui. Ai wandî ndürînambo moaruwai
 nendî heboadîhi asu ranîpoanîmbo hoafînambo
 hoafîndei raraondîhümboyei.

18 Ai amoasîrî warînambo kîkîhîndîhümündi
 asu nindow ai sîmîndei hehi yîfîyei rîhündeimbî
 moatükunî asîmîndei amboanî ranai ŋgîrî
 moaruwaimbondeandürî. Asu ai aŋgünümbî
 nindow-yeiwamî warî nandîhinda ai asükai
 aboedîndeimboyei,” mehupurî.

19 Adükari Sisas ai ahambo
 süngururü-rundeimbîmbo wataporîmborapurî
 mbura God ai sünambe serümündî hafu
 hîñîŋgîrîra ahandî warîhondü waranî
 mbamarü.

²⁰ Asu ahambo süngururü-rundeimbi ai
munguambo hifi hoahoangomondühi
wataporimbomarundi. Asu Adükari ai
ai-babi'dimbo nüngumbo ahamundi hoafi ra
nginemi'ndimbo-hünda hepünifeimbi
moatükunü yare-marandi.

Godindï Hoafi
The New Testament in the Angor language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Angor long Niugini

Copyright © 2001 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Angor

Contributor: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-01-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Mar 2026 from source files dated 12 Dec 2025
c500d379-d0cf-5c22-9613-91d7bcc63af3